Vlaamse Ouderenraad

Driemaandelijks | Jaargang 27 nummer 4 | Oktober 2026

actueel

"Je bent meer dan je leeftijd"

Emily Verté over haar nieuwe rol als directeur

“Ik wil bewijzen dat je ook vol energie en positiviteit oud kan zijn”

Chris Lomme over ouder worden

Cover: Marit Stocker

3 Wat telt, past niet altijd in een vakje

4 Interview met Chris Lomme: vol energie en positiviteit ouder worden

6 Nieuw advies over winst op zorg kaart de betaalbaarheid van de zorg aan

9 Interview met Emily Verté, nieuwe directeur van de Vlaamse Ouderenraad

12 Onze drie voorwaarden voor een succesvol Ouderenbeleidsplan 2026-2030

14 ToekomstZorg: zuurstof en ruimte geven aan innovatie in de zorg

18 Nederlandse inspiratie over wonen voor ouderen: een interview met Hans Adriani

22 HOUSE: vier jaar onderzoek naar wonen, ouder worden en welbevinden

24 Woonzorgcentra en lokale ouderenraden: samen bouwen aan inspraak

28 Ouderen sensibiliseren ouderen over online veiligheid

32 Een bredere blik op het volwassenenonderwijs

vlaamse ouderenraad

De Vlaamse Ouderenraad is het advies- en inspraakorgaan van ouderen bij de Vlaamse regering.

Actueel is het informatieblad van de Vlaamse Ouderenraad.

Wat telt, past niet altijd in een vakje

Emily Verté
Directeur

We delen de wereld graag op. Wonen hoort bij wonen, zorg bij zorg, onderwijs bij onderwijs en cultuur bij cultuur. Handig om beleid te organiseren. Alleen, zo leven mensen natuurlijk niet. Dat zie je wanneer je door deze editie van Actueel bladert.

Een goede woonplek gaat niet alleen over stenen. Ze gaat ook over de buurt, over mensen ontmoeten, ergens geraken en hulp vinden wanneer dat nodig is. Zorg gaat dan weer over veel meer dan wat er op een factuur staat. Betaalbaarheid is cruciaal, maar ook kwaliteit van leven, welzijn en de vraag hoe we zorg in de toekomst anders kunnen organiseren. De verhalen over wonen, zorg en innovatie in dit nummer maken duidelijk hoe sterk alles met elkaar verweven is.

Hetzelfde zien we op andere terreinen. Een cursus volgen is niet alleen iets nieuws leren. Het betekent ook dat je buitenkomt, mensen ontmoet en nieuwsgierig blijft. Digitaal mee zijn gaat zelden over weten waar je moet klikken alleen, maar ook over je veilig genoeg voelen om het te doen. En dan heb je nog cultuur die ons soms met één voorstelling anders doet kijken naar ouder worden.

“Kijk wat vaker voorbij het vakje en zie de mens.

Ook inspraak loopt door dit nummer. Bewoners van woonzorgcentra die actief zijn in een lokale ouderenraad. Ouderen die zelf andere ouderen helpen rond online veiligheid. Gebruikers die betrokken worden bij nieuwe zorgmodellen. Niet betrokken vanop de zijlijn, maar als spil omdat hun ervaring iets toevoegt wat je van achter een bureau niet altijd ziet.
En dat is wat al deze verhalen verbindt: mensen passen niet proper in één vakje.

Chris Lomme zegt het mooi met haar hekel aan dat kleine woordje ‘nog’. Zo’n woord lijkt onschuldig, maar zegt vaak veel over hoe we naar ouder worden kijken.

De echte uitnodiging van dit nummer? Kijk wat vaker voorbij het vakje en zie de mens.

Veel leesplezier,
Emily Verté

"Ik wil bewijzen dat je ook vol energie en positiviteit oud kan zijn."

Chris Lomme speelt dit najaar in *Geen oude vrouwtjes* van Het Gevolg

Wie erbij was op de uitreiking van de Gouden Blik Awards, heeft vast en zeker genoten van de nieuwe theatervoorstelling van **Chris Lomme**. In *Geen oude vrouwtjes* brengt ze samen met de Hartenspelers van theatergezelschap Het Gevolg een voorstelling vol muziek, tekst en af en toe een dansje. In de zomer, terwijl de voorstelling nog in volle voorbereiding is, geeft Chris Lomme ons haar kijk op het stuk en op ouder worden. Onderweg roept ze er af en toe scenarioschrijfster **Marit Stocker** en regisseur **Stefan Perceval** bij.

Tekst: S.C. | Foto: Marit Stocker

De titel *Geen oude vrouwtjes* geeft al aan waarover de voorstelling gaat. Vertel er eens iets meer over: waarom wilde je dit graag maken?

Lomme: "Kijk, ik word 88. Ik ben dus oud. Ik heb daar geen probleem mee. Maar de manier waarop je als oudere vrouw wordt aangesproken, stuit mij vaak tegen de borst. 'Je ziet er 'nog' goed uit voor je leeftijd'. Of: 'Rijd jij 'nog altijd' met de auto?' Dat woord 'nog' moeten ze voor mij schrappen. Mensen willen vriendelijk zijn, een compliment geven, maar eigenlijk maken ze je zo kleiner. Ze laten merken hoe ze oudere mensen op een vanzelfsprekende manier onderschatten."

Stocker: "Wij hebben in onze maatschappij een raar beeld over ouder worden. Jonge mensen worden er bang voor gemaakt. En dat geldt zeker voor vrouwen. Daarom heet het stuk ook *Geen oude vrouwtjes*, en spelen we alleen met vrouwen - op onze muzikant Kris Auwers na."

> *"Het woord 'nog' moeten ze voor mij schrappen.*
> *– Chris Lomme*

"Ook acteurs worden heel erg aangekeken op hun leeftijd. Als je laat zien dat je ouder wordt, krijg je de commentaar: 'Oei, die laat zich gaan.' Maar als je dat niet doet, dan zeggen ze dat je botox gebruikt en hypocriet bent. Er kleven heel vreemde associaties aan ouder worden."

Lomme: "Met het stuk willen we met humor thema's aanbrengen waar mensen sowieso mee te maken krijgen. We zullen het stuk ook spelen voor mensen die zelf ouder zijn. We hopen dat zij er plezier aan beleven, dat ze zich erin herkennen. En dan bij zichzelf denken: 'Ja, zo kan je het ook bekijken'."

Het Gevolg is een bijzonder theatergezelschap: alle voorstellingen worden gemaakt met niet-professionele acteurs, de Hartenspelers. Ook in dit stuk spelen ze mee. Waarom is dat belangrijk?
Stocker: "De Hartenspelers zijn mensen die met Het Gevolg theater maken vanuit hun eigen verhaal. In dit stuk zijn dat Rita, zij is begin 70, en Melissa, een veertiger. We wilden echt die mix van leeftijden. De gesprekken met Chris Lomme, Rita en Melissa waren voor mij het vertrekpunt bij het maken van deze voorstelling."

Perceval: "Met Het Gevolg blazen we, als een soort glasblazers, nieuw leven in mensen die uit het zicht dreigen te verdwijnen. Dat kunnen ouderen zijn, maar ook mensen met een beperking, mensen in armoede, jonge vluchtelingen, ... Dat is onze boodschap naar het publiek: er is altijd een manier om iemand nieuw leven in te blazen."

Lomme: "Het is de vierde keer dat ik met Stefan Perceval en Het Gevolg werk. Ik vind het fantastisch wat zij doen. Door met die mensen op te treden, geef je de boodschap dat je altijd plezier mag beleven, dat ieders leven de moeite waard is."

> *"Wij hebben in onze maatschappij een raar beeld over ouder worden.*
> *– Marit Stocker*

Welke rollen krijg je aangeboden als oudere actrice in film of theater vandaag?
Lomme: "Ik heb al heel mooie rollen van oudere vrouwen mogen spelen. In *Team Spirit Next Gen* bijvoorbeeld. Ik speelde ook een dementerende vrouw in de film *Les Baronnes*, in het Frans. Ik vond dat fascinerend. Ik begeleid als palliatief verzorger zelf al twintig jaar mensen met dementie, en in die rol wilde ik hun menselijkheid laten zien."

"Ik vind het geen enkel probleem om oudere vrouwen te spelen, zolang ik kan bewijzen dat je ook vol energie en positiviteit oud kan zijn. Ik blijf zelf zoveel mogelijk actief, ik doe yoga en turnoefeningen, ik blijf nadenken, ... Zelfs als je fysiek al eens wat sukkelt, is het belangrijk om mentaal actief te blijven."

Hoe wordt er over het algemeen in film en theater gekeken naar ouder worden?
Lomme: "Ik kan zelf niet klagen. Ik heb op mijn 80ste nog in de KVS gespeeld, voor volle zalen. Er zijn altijd programmatoren die het goed proberen te doen. Maar ik zie andere artiesten die niet meer de waardering krijgen die ze verdienen. Toen ik 60 jaar geleden startte, ook in de KVS, had je daar veel meer jonge en oude artiesten door elkaar."

Perceval: "Zelfs ik kreeg op mijn 53ste al de vraag wanneer ik ga 'uitstromen'. En dan zie ik iemand als Chris, die zoveel merites heeft, die zoveel voor mensen betekent ... Oudere artiesten hebben al die ervaring. We moeten hen koesteren."

> *"Oudere artiesten hebben al die ervaring. We moeten hen koesteren.*
> *– Stefan Perceval*

Lomme: "Ik heb zelf ook erg veel geleerd van oudere spelers. En ik werk nu weer met volle overtuiging aan dit nieuwe stuk, omdat ik cultuur zo belangrijk vind, voor jong én oud."

Informatie over Het Gevolg, het stuk *Geen oude vrouwtjes* en speeldata:
www.hetgevolg.be

"Kwaliteitsvolle zorg is een recht, maar wordt voor velen een onbetaalbare luxe."

Nieuw advies over winst op zorg kaart de betaalbaarheid van de zorg aan

Tekst: R.D.H. & S.H. | Foto: Sien Verstraeten

Iedere oudere persoon, zowel thuis als in een residentiële voorziening, heeft recht op zorg en ondersteuning die kwaliteitsvol, toegankelijk en betaalbaar is. En dit ongeacht de beheersvorm van de organisatie. Dat is het uitgangspunt van de Vlaamse Ouderenraad voor zijn advies over winst op zorg. Het doel? Zorgmiddelen maximaal inzetten voor ouderen en hun kwaliteit van leven, wonen en zorg. Het advies bevat 21 aanbevelingen, gericht aan verschillende betrokkenen. Wij lichten er enkele belangrijke aanbevelingen uit.

Zorgen over de betaalbaarheid

De Vlaamse Ouderenraad ontvangt steeds vaker signalen: ouderen zijn bezorgd dat zij de factuur voor hun zorgtraject, waaronder een verblijf in een residentiële zorgvoorziening, niet meer zullen kunnen betalen. Voor drie op de tien ouderen is de kostprijs van woonzorgcentra een bepalende factor om al dan niet naar een woonzorgcentrum te verhuizen. Dat blijkt uit de bevraging van de campagne '*Bepaal je eigen verhaal*' (2023 – 2024). Kwaliteitsvolle zorg is een recht, maar voor steeds meer Vlaamse ouderen wordt dit recht een onbetaalbare luxe. Zorgvragers kijken vandaag aan tegen wachtlijsten en hoge facturen. De betaalbaarheid en de toegankelijkheid van het zorgtraject waarmee een oudere geconfronteerd kan worden, in het bijzonder in de residentiële ouderenzorg, staat vandaag sterk onder druk. En dat terwijl de noden bij ouderen blijven toenemen.

> *“Ouderen zijn bezorgd dat zij de factuur voor hun zorgtraject niet meer zullen kunnen betalen.*

Om te voorkomen dat deze ouderenzorg voor velen onbereikbaar wordt, zijn maatregelen noodzakelijk. Want ouderenzorg is een gedeelde verantwoordelijkheid, met een gelijkwaardige betrokkenheid van de oudere en zijn naasten, de markt, overheden en zorg- en welzijnsorganisaties.

Wat is ‘zorg’?

Om dit debat ondubbelzinnig verder te kunnen voeren, is het belangrijk om het begrip 'zorg' duidelijk af te bakenen. Vandaag financiert de overheid heel wat zorgkosten via de basistegemoetkoming voor zorg (BTZ). Maar zorg gaat veel ruimer dan wat de overheid financiert.

Daarom vraagt de Vlaamse Ouderenraad de overheid om de volgende definitie te hanteren, deze beleidsdomeinoverschrijdend in te zetten én decretaal te verankeren:

> **“Zorg omvat alle handelingen, activiteiten, diensten en producten die het fysiek, geestelijk, emotioneel, sociaal en existentieel welzijn van de bewoner ondersteunen en bevorderen.”**

Betaalbare ouderenzorg voor iedereen

Het Vlaams Regeerakkoord voorziet maatregelen om de betaalbaarheid in ouderenzorgvoorzieningen te verbeteren. Toch werden in september 2025 heel wat besparingen aangekondigd voor de ouderenzorg en de gezinszorg. Daarom vraagt het advies extra aandacht om de structurele onderfinanciering van de sector grondig én duurzaam aan te pakken, ter bescherming van de ouderen. (aanbeveling 3)

Zet winsten in voor de bewoner en zijn kwaliteit van leven, wonen en zorg

Cruciaal voor de Vlaamse Ouderenraad is waarvoor eventuele winsten, overschotten en reserves worden gebruikt. Winstmaximalisatie met als expliciete drijfveer deze bedragen integraal uit te keren aan de aandeelhouders, hoort niet thuis in deze sector. Daarom pleit de Vlaamse Ouderenraad voor een uniforme rapporteringsplicht van de concrete bestemming van eventuele winsten. De overheid moet zo waarborgen dat de winst wordt ingezet voor de bewoner en het realiseren van kwaliteit van leven, wonen en zorg. (aanbeveling 8)

> *“Cruciaal voor de Vlaamse Ouderenraad is waarvoor eventuele winsten, overschotten en reserves worden gebruikt.*

Ook vragen we in het advies om bewoners, gebruikers en naasten structureel de kans te geven om mee na te denken waaraan winsten, overschotten of reserves kunnen worden besteed. Dat kan bijvoorbeeld via een gebruikersraad of andere vormen van gebruikersparticipatie. (aanbeveling 9)

Transparantie in facturatie en communicatie

Transparantie is noodzakelijk om duidelijkheid te creëren bij alle betrokkenen. De Vlaamse Ouderenraad vraagt daarom een gestandaardiseerd model voor de bewonersfactuur, met vaste rubrieken voor elk type voorziening. Hierin staat duidelijk afzonderlijk vermeld hoeveel de bewoner betaalt voor zorg, wonen, leven en organisatie. (aanbeveling 10)

> *“De Vlaamse Ouderenraad vraagt een gestandaardiseerd model voor de bewonersfactuur, met vaste rubrieken voor elk type voorziening.*

Daarnaast moeten bewoners te allen tijde informatie kunnen krijgen over de dagprijs, supplementen, de jaarrekening of de financiële gezondheid van de

voorziening. Voorzieningen communiceren hierover transparant via verschillende kanalen, zoals hun website, de woonzorgcentrumfiche via de Sociale Kaart, mededelingsborden in de voorziening, ... (aanbeveling 11)

Neem maatregelen om het wegvloeien van middelen uit voorzieningen te vermijden

Winsten, overschotten en reserves moeten volgens de Vlaamse Ouderenraad maximaal worden ingezet om de kwaliteit van wonen, leven en zorg van de bewoners te verbeteren. Om het wegvloeien van middelen uit de voorzieningen te vermijden, verwacht de Vlaamse Ouderenraad dat de Vlaamse overheid actie onderneemt via een strikt toezichtkader op kapitaalstromen. De sectorspecifieke en transparante boekhouding, waar voorzieningen sinds kort aan moeten voldoen, is hierin een belangrijke stap. (aanbeveling 12)

We vragen ook om deze ontwikkelde sectorspecifieke en transparante boekhouding structureel te evalueren en na te gaan of deze de geldstromen voldoende blootlegt. Daarbij vragen we extra aandacht om te evalueren of geldstromen rond vastgoed (bv. huur van het gebouw) voldoende transparant zijn. (aanbeveling 13)

> *“Het advies vraagt een uniform boekhoudkundig protocol voor elke residentiële woonzorgvoorziening, met eenduidige aanrekeningsregels voor elke beheersvorm.*

Tot slot vraagt het advies een uniform boekhoudkundig protocol voor elke residentiële woonzorgvoorziening, met eenduidige aanrekeningsregels voor elke beheersvorm. Ook een sjabloon van jaarrekening met specifieke rubrieken, vastgelegd voor elke beheersvorm, moet helpen om geldstromen zo transparant mogelijk te maken. (aanbevelingen 14 en 15)

Kortom, de aanbevelingen uit het advies moeten ervoor zorgen dat ouderen weten waarvoor ze betalen, en hoeveel. Tegelijk willen we met het advies ook inspiratie aanreiken aan de overheid om voorzieningen aan te sporen hun verantwoordelijkheid op te nemen om winsten, overschotten en reserves maximaal in te zetten voor een betere kwaliteit van zorg, wonen en leven.

Wil je graag het volledige advies rond winst op zorg nalezen? Dat kan op **www.vlaamse-ouderenraad.be**.

Hoorzitting

Betaalbaarheid van zorg en winst op zorg zijn thema's die regelmatig aan bod komen in politieke debatten. Zo was de Vlaamse Ouderenraad op 1 juli 2026 te gast op een hoorzitting in het Vlaams Parlement (Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen). De hoorzitting kwam er naar aanleiding van enkele financiële inbreuken van woonzorgcentra, waarbij medicatiekortingen niet werden doorgerekend aan de bewoners. De Vlaamse Ouderenraad lichtte enkele principes uit het advies toe als antwoord op de vragen rond dit thema.

“Je bent meer dan je leeftijd.”

Een gesprek met onze nieuwe directeur, Emily Verté

Tekst: R.D.H. & E.V. | Foto: Robert Biesemans

Op 1 oktober startte **Emily Verté** als nieuwe directeur van de Vlaamse Ouderenraad. Haar visie vertrekt vanuit een simpele gedachte: ouder worden hoort bij het leven, maar ‘de oudere’ bestaat niet. Mensen verschillen in hun wensen, noden en mogelijkheden, ook op latere leeftijd. Voor Emily Verté begint goed ouderenbeleid daarom bij luisteren, mee beslissen en kijken naar wat mensen in hun dagelijkse leven echt willen en nodig hebben.

Wie is Emily?

- Bijna 20 jaar ervaring als onderzoeker, beleidsmaker, en directeur binnen ouderenbeleid, zorg en welzijn.
- Geboeid door mensen, verandering en wat echt werkt in de dagelijkse realiteit.
- Gelukkig getrouwd, mama van drie en goed gevoel voor humor.

Hoe kijk jij naar ouder worden?
"Eigenlijk heel eenvoudig: ouder worden hoort bij het leven. We maken er in beleid soms iets aparts van. Het gaat dan al snel over zorg, ondersteuning of woonzorgcentra. Natuurlijk zijn die belangrijk, maar ouder worden is een levensfase en geen beleidsdomein."

"Ouder worden gaat over zoveel meer. Kan je blijven wonen waar je graag woont? Kan je nog naar de winkel? Raak je vlot op de bus? Kan je je facturen betalen? Kan je mee met digitale dienstverlening? Heb je mensen rondom jou? Kan je nog zelf keuzes maken? Dat zijn heel gewone vragen. Maar ze bepalen wel enorm hoe iemand goed ouder wordt."

We kijken dus soms te snel naar wat ouderen niet meer kunnen?
"Inderdaad. Kwetsbaarheid en zorgnoden zijn er, dat moeten we zeker niet minimaliseren. Maar ze vertellen maar een stukje van het verhaal. Ouderen zijn in de eerste plaats mensen. Burgers. Met ervaring, talenten, een mening, wensen en plannen. Iemand stopt ook niet plots met iets te betekenen voor de samenleving omdat hij of zij 65, 75 of 85 wordt."

"Ik vind het belangrijk dat we daar anders naar leren kijken. Niet alleen: wat heeft iemand nodig? Maar ook: wat wil iemand doen, bijdragen, betekenen of beslissen?"

> *"De vraag die ik mezelf telkens wil stellen is: wie horen we goed, en wie horen we nog te weinig? Daar begint echte participatie voor mij.*

Mee beslissen is voor jou duidelijk belangrijk.
"Absoluut. Participatie mag niet betekenen dat je mensen op het einde van een traject nog snel eens vraagt wat ze ervan vinden. Als een beslissing impact heeft op ouderen, dan moet de vaste reflex zijn om ouderen van bij het begin te betrekken."

"We hebben daarvoor sterke ouderenverenigingen en lokale ouderenraden. Maar tegelijk moeten we opletten dat we niet altijd dezelfde mensen horen. Sommige ouderen vinden gemakkelijk hun weg naar een vergadering of adviesraad. Andere veel minder. Denk aan mensen die alleen wonen, ouderen in armoede, mensen met een migratieachtergrond of ouderen met een grote zorgnood."

Je legt veel nadruk op de buurt. Waarom?
"Omdat je daar heel snel merkt of beleid werkt. Op papier kan iets perfect geregeld zijn. Maar als iemand thuis zit en niet meer tot bij de bakker geraakt omdat er geen bus meer rijdt, dan heeft die persoon weinig aan een mooie beleidsnota."

> *"Voor mij is de buurt de plaats waar beleid echt zichtbaar wordt.*

"Voor mij is de buurt de plaats waar beleid echt zichtbaar wordt. Kan je veilig buitenkomen? Is er een bankje om even te rusten? Is er een buurthuis? Kan je iemand bellen als het nodig is? Is de winkel bereikbaar? Kan je in je eigen woning blijven wonen? Dat zijn kleine dingen, maar samen maken ze een wereld van verschil. "

Veel van die problemen spelen niet alleen bij ouderen.
"Klopt. En dat vind ik juist heel belangrijk. Betaalbaar wonen, eenzaamheid, mantelzorg, mobiliteit of digitale uitsluiting zijn geen problemen van één generatie. Een toegankelijke stoep is goed voor iemand met een rollator, maar ook voor een ouder met een buggy. Een fijne buurt helpt ouderen, maar ook jonge gezinnen en mensen die alleen wonen."

"Ik vind het jammer wanneer generaties tegenover elkaar worden gezet. Alsof wat goed is voor ouderen automatisch slecht zou zijn voor jongeren. Heel vaak is het net omgekeerd: als je een samenleving goed maakt voor mensen die meer drempels ervaren, wordt ze ook beter voor iedereen."

Wat is voor jou de rol van de Vlaamse Ouderenraad daarin?
"De Vlaamse Ouderenraad heeft een heel sterke positie omdat hier veel stemmen samenkomen: ouderen zelf, verenigingen, vrijwilligers, lokale ouderenraden, deskundigen en beleidsmakers. Onze taak is eerst goed luisteren. Wat leeft er? Waar botsen mensen op? Wat gaat goed? Wat moet anders? Daarna moeten we die signalen samenbrengen en vertalen naar duidelijke standpunten en voorstellen."

"Maar het werk stopt niet wanneer een advies op papier staat. Een sterk advies is belangrijk. Maar als dat advies daarna gewoon in een schuif verdwijnt, hebben we weinig bereikt. Ik wil dat we vooraf duidelijker zeggen: wat willen we hiermee veranderen? Wat hebben we nodig om dat te doen? En hoe betrekken we ouderen in elke fase, van ontwikkeling tot uitrol?"

"Daarna moeten we opvolgen wat er met het advies gebeurt. Is er iets veranderd? Heeft het verschil gemaakt? Zo wordt ook voor ouderen zichtbaar dat dat hun stem ergens toe leidt."

Je wil ook het lokale en het Vlaamse niveau sterker verbinden.
"Ja. Lokale ouderenraden en verenigingen zien vaak als eerste wat er in het dagelijkse leven verandert. Zij merken bijvoorbeeld dat een buslijn verdwijnt, dat een loket sluit of dat een nieuwe digitale procedure voor veel mensen moeilijk werkt. Die signalen moeten sneller hun weg vinden naar het Vlaamse beleid."

"En omgekeerd moeten Vlaamse beslissingen ook helder terugvloeien naar het lokale niveau. We moeten minder naast elkaar werken en veel meer kennis, ervaringen en goede ideeën laten circuleren."

> *"Als er beslissingen genomen worden die het leven van ouderen raken, dan moet we niet enkel gehoord worden maar ook mee kunnen beslissen.*

Moet de Vlaamse Ouderenraad ook meer aanwezig zijn in het publieke debat?
"Het is voor mij belangrijk dat we duidelijk zichtbaar zijn. Zowel door te reageren op wat er gebeurt, als door proactief een onderwerp op tafel te leggen en het maatschappelijk debat aan te zwengelen. Zelfs al is ons standpunt niet populair."

"Dat wil niet zeggen dat we over alles een mening hoeven te hebben of altijd de luidste stem moeten zijn. Maar als er beslissingen genomen worden die het leven van ouderen raken, dan moet we niet enkel gehoord worden maar ook mee kunnen beslissen."

"Uiteraard met nuance, met feiten en vooral met de ervaringen van ouderen zelf. Ik wil dat mensen denken: als de Vlaamse Ouderenraad iets zegt, dan is daar goed over nagedacht."

Wanneer zou je over enkele jaren zeggen: nu zijn we echt goed bezig?
"Als beleidsmakers ons vroeger betrekken en niet pas wanneer alles al beslist is. Als ouderen voelen dat hun ervaringen meetellen. Als we ook mensen bereiken die vandaag minder snel gehoord worden. Als de lokale en Vlaamse ouderenwerking elkaar vanzelfsprekender versterken. En als vrijwilligers zien: mijn engagement doet ertoe."

> *"Ik wil dat mensen denken: als de Vlaamse Ouderenraad iets zegt, dan is daar goed over nagedacht.*

"Maar uiteindelijk gaat het voor mij over iets nog eenvoudigers. Ik wil mee bouwen aan een samenleving waarin ouder worden niet automatisch gelijkstaat aan afhankelijk worden. Ouder worden is gewoon een volgende fase in het leven. En ook dan moet je zoveel mogelijk zelf kunnen blijven kiezen, meepraten, meedoen en richting geven aan je eigen leven."

Onze drie voorwaarden voor een succesvol Ouderenbeleidsplan 2026 – 2030

Tekst: M.S. | Foto: Laurane Berkein

Op 6 oktober werd het nieuwe Vlaamse Ouderenbeleidsplan 2026-2030 besproken in de commissie Welzijn van het Vlaams Parlement. Hoewel de Vlaamse Ouderenraad betreurt dat veel van zijn opmerkingen niet werden weerhouden en zich vragen stelt bij de evaluatie van het vorige Ouderenbeleidsplan, willen we ons een constructieve partner tonen bij de uitwerking en de opvolging van het nieuwe Ouderenbeleidsplan. Om hiervan een succes te maken, schuiven we drie essentiële voorwaarden naar voren.

Voorwaarde 1: Een transparant en concreet opvolgingskader

Na de goedkeuring van het Ouderenbeleidsplan zal een opvolgingskader worden uitgewerkt. Hierin worden de verschillende acties geconcretiseerd qua timing, budget en verantwoordelijke actoren. De Vlaamse Ouderenraad zal structureel worden betrokken bij de verdere concretisering, opvolging en reflectie over de uitvoering van het plan.

Als partner bij de opmaak van het opvolgingskader willen we benadrukken dat hier geen tijd meer te verliezen is. Voor de timing van bepaalde acties, zoals het innemen van een standpunt over een VN-Conventie voor Ouderenrechten, is het immers al vijf over twaalf.

De Vlaamse Ouderenraad vindt ook dat heel wat acties nood hebben aan een meer beleidsdomeinoverschrijdende aanpak, met een engagement van verschillende Vlaamse ministers. Zo kan je niet aan de beeldvorming van oudere personen werken, zonder de betrokkenheid van de domeinen Onderwijs en Media, en moet je voor initiatieven rond buurtgerichte zorg ook drempels qua mobiliteit en omgeving wegwerken. Enkel door een goede samenwerking en bundeling van krachten tussen alle betrokken beleidsentiteiten en -niveaus kunnen we de noodzakelijke resultaten behalen.

Voorwaarde 2: Duidelijke indicatoren

Het Ouderenbeleidsplan steunt op zes leidende principes die we ten volle ondersteunen, met name een mensenrechtenbenadering, respect voor autonomie en regie, beleidsparticipatie van ouderen, medezeggenschap en inspraak van ouderen, aandacht voor de diversiteit bij ouderen en het principe van proportioneel universalisme. Op vraag van de Vlaamse Ouderenraad worden deze principes sterker door de tekst verweven, door ze te vertalen naar indicatoren in het opvolgingskader. Deze indicatoren moeten dienen als toetssteen bij elke actie en zullen worden gebruikt bij de monitoring en evaluatie van het beleid.

Het moet de Vlaamse Ouderenraad van het hart dat de wijze van evaluatie van het voorbije Ouderenbeleidsplan, zonder inspraak van ouderen of aandacht voor de diversiteit bij ouderen, indruist tegen de leidende principes van het nieuwe Ouderenbeleidsplan. Het kan niet dat het louter organiseren van een evenement voldoende is om een actie als gerealiseerd te beschouwen, zonder duidelijke evaluatie en cijfermateriaal over de reële beleidsimpact op oudere personen.

Ook het vooropgestelde engagement om aandacht te blijven hebben voor toegankelijkheid, betaalbaarheid of digitale inclusie omhelst daarom nog geen op ouderen gericht beleid, dat rekening houdt met hun wensen, mogelijkheden of drempels waarmee ze worden geconfronteerd. Dit vergt dus ook meer onderzoek naar die specifieke wensen, capaciteiten en drempels, samen mét hen.

Daarom vraagt de Vlaamse Ouderenraad dat er werk wordt gemaakt van voldoende concrete acties met meetbare indicatoren, zodat de beleidsimpact op ouderen systematisch kan worden opgevolgd en degelijk kan worden beoordeeld tijdens de tussentijdse evaluatie in 2028 en de eindevaluatie in 2030. Dit vereist ook meer onderzoek naar en duidelijke data over de huidige situatie voor oudere personen in het algemeen of voor specifieke groepen ouderen én duidelijke doelstellingen over waar de Vlaamse regering in 2030 wil staan qua ouderenbeleid.

Voorwaarde 3: Een consultatieagenda voor verdere inspraak van ouderen

Gelet op de principes van beleidsparticipatie van ouderen en medezeggenschap en inspraak van ouderen, vindt de Vlaamse Ouderenraad het terecht dat de participatie van oudere personen in de verdere uitvoering en opvolging van het Ouderenbeleidsplan wordt doorgetrokken. Ouderen en hun vertegenwoordigers zijn en blijven zelf de meest relevante stakeholders van het Ouderenbeleidsplan en hun betrokkenheid bij de opvolging en eventuele bijsturing van acties is essentieel.

Om die kwaliteitsvolle dialoog mogelijk te maken is een werkbare consultatieagenda nodig, die rekening houdt met een realistische consultatieperiode, zodat de Vlaamse Ouderenraad de diverse doelgroep doeltreffend kan raadplegen. Pas dan garanderen we dat ouderen volwaardig participeren aan de opmaak, opvolging en bijsturing van dit beleidsplan. Minister Gennez heeft zich geëngageerd om, in overleg met de Vlaamse Ouderenraad, te verkennen hoe een werkbare en transparante planning van adviesmomenten kan worden uitgewerkt binnen de beleidscyclus.

Dit sterkt ons in de overtuiging dat we, mits respect voor de drie opgesomde voorwaarden, samen een succes kunnen maken van dit Vlaams Ouderenbeleidsplan.

Meer informatie

Het Vlaams Ouderenbeleidsplan zoals goedgekeurd door de Vlaamse regering en ons eerdere advies 2026/3 over het ontwerp van het Vlaams Ouderenbeleidsplan 2026-2030 kan je terugvinden op **www.vlaamse-ouderenraad.be**.

ToekomstZorg: zuurstof en ruimte geven aan innovatie in de zorg

Tekst: C.B. & S.C. | Foto: Laurane Berkein

De wereld verandert, de zorgnoden van de samenleving ook. Om ook in de toekomst aan al die noden te kunnen beantwoorden, is innovatie nodig. De Vlaamse overheid heeft daarom in 2025 het traject ToekomstZorg in het leven geroepen: een traject dat met vele partners en via praktijkonderzoek werkt aan concrete oplossingen. Ouderenzorg komt uitgebreid aan bod in het traject. De Vlaamse Ouderenraad werd nieuwsgierig en ging in gesprek met **Kurt Asselman** van het Departement Zorg en **Lander Vermeerbergen**, hoofddocent aan de Nederlandse Radboud Universiteit en KU Leuven.

Lander Vermeerbergen

Kurt Asselman

Op zoek naar duurzame antwoorden voor de zorg

Vertel ons meer over ToekomstZorg. Wat is het?
Vermeerbergen: "Over de uitdagingen in zorg en welzijn is al veel geschreven. We weten ook dat er in de praktijk al veel aan antwoorden wordt gewerkt. Maar innovatieve experimenten hebben het soms moeilijk om door te ontwikkelen. Vaak staat bijvoorbeeld regelgeving in de weg."

> *"Met ToekomstZorg willen we veelbelovende innovaties oppikken en belemmeringen wegnemen.*
> *– Lander Vermeerbergen*

"Met ToekomstZorg willen we veelbelovende innovaties oppikken en belemmeringen wegnemen. Daarvoor zijn we eerst in gesprek gegaan met een waaier aan spelers, tijdens een reeks denkdagen. Ook de Vlaamse Ouderenraad was daar vertegenwoordigd. Op dit moment zijn we een aantal concrete innovaties aan het ondersteunen en testen."

Asselman: "In het begin kregen we de vraag: komen jullie dan met een model dat 'future proof' is, zodat we voor vijftig jaar gerust zijn? Dat kan echter niet; we hebben geen glazen bol voor de toekomst. Naast de uitdagingen die we kennen krijgen we ook te maken met onverwachte gebeurtenissen zoals COVID-19 en geopolitieke crisissen. We hebben dus niet één oplossing nodig, we moeten organisaties vooral weerbaar en wendbaar maken."

"We mogen ook niet blijven hangen bij pilootprojecten. We zoeken naar oplossingen die we breed kunnen implementeren. Als iets niet lukt, want dat kan natuurlijk ook, willen we daar ook echt uit leren."

Voor we in de oplossingen gaan, wat zijn volgens jullie de belangrijkste uitdagingen in de zorg vandaag?
Vermeerbergen: "Een heel belangrijke uitdaging is het tekort aan personeel in de zorg. Ten tweede vallen er alsmaar meer mensen door de mazen van het net. Elke sector – ouderenzorg, mensen met een handicap, geestelijke gezondheid... – heeft eigen voorzieningen, opleidingen, regelgeving. Als dan iemand met een handicap naar een woonzorgcentrum verhuist, bots je daarop."

Asselman: "Niet alleen de instroom van arbeidskrachten is een probleem. Zorgen moet ook 'werkbaar werk' zijn, zodat werknemers niet uitstromen."

> *"We mogen niet blijven hangen bij pilootprojecten. We zoeken naar oplossingen die we breed kunnen implementeren.*
> *– Kurt Asselman*

Iedereen mee in het gesprek

Hoe hebben jullie bepaald rond welke thema's jullie wilden werken in het traject?

Vermeerbergen: "We hebben het hele traject uitgewerkt samen met mensen uit het veld, de administraties en het wetenschappelijk consortium. Een interdisciplinair academisch consortium van experts zorgt voor de nodige wetenschappelijke en procesmatige ondersteuning. Het kabinet van de minister legt de verbinding met de rest van de Vlaamse regering."

"In 2025 hebben we eerst per provincie een 'toekomstverkenning' gedaan. Met een heel diverse groep mensen bespraken we een dag lang de situatie vandaag en wat nodig is voor de toekomst. Door met verschillende sectoren, gebruikers, werknemers, sociale partners en wetenschappers te spreken, kregen we een heel brede kijk op de situatie."

"Alle modellen en ideeën die uit al die gesprekken voortkwamen, hebben we geclusterd in drie strategische lijnen."

> *"We willen geen zorgkundigen vervangen, maar wel technologische oplossingen zoeken om hun werk meer werkbaar te maken.*
> *– Kurt Asselman*

Asselman: "Een eerste lijn is '**meervoudig werkgeverschap**'. Daarin onderzoeken we hoe verschillende organisaties personeel kunnen delen. Een tweede lijn is '***blended* hulpverlening**': we willen geen zorgkundigen vervangen, maar wel technologische oplossingen zoeken om hun werk meer werkbaar te maken. De derde lijn is '**één erkenning voor zorg en ondersteuning**', om te vermijden dat mensen tussen regelgeving in vallen. Dat gebeurt nu bijvoorbeeld wanneer een persoon met een beperking naar een woonzorgcentrum verhuist."

Vermeerbergen: "We willen ook echt een innovatiebeweging in de zorg in gang zetten. Door al die spelers van het terrein te betrekken, is er een draagvlak ontstaan. Toen de drie lijnen bekend werden gemaakt, herkenden heel veel mensen zich daarin."

Asselman: "Ik was eigenlijk verrast over hoeveel innovaties er al bestaan. Over alle provincies heen noteerden we zowat vierhonderd initiatieven. Tijdens de denkdagen waren mensen erg nieuwsgierig naar elkaar. De energie en de goesting om iets te doen was er ongelooflijk."

> *"We willen echt een innovatiebeweging in de zorg in gang zetten.*
> *– Lander Vermeerbergen*

Op welke manier hebben jullie eindgebruikers betrokken bij de denkdagen?
Vermeerbergen: "Er waren ouderen aanwezig in verschillende provincies en bij de clustering van de ideeën. Zij hebben veel bijgedragen aan de discussies."

Asselman: "Daarnaast wilden we ook echt mensen uitnodigen met kennis van op het terrein. Zo nodigden we een groep uit die we de 'mogelijkmakers' noemden: mensen met een hart voor zorg, die in een ander professioneel domein werken, bijvoorbeeld omgeving, mobiliteit, cultuur of architectuur. Hun aanwezigheid deed mensen uit de zorgsector beseffen dat je niet altijd alleen vanuit je 'zorgbril' moet kijken."

Experimenten oppikken en laten doorgroeien

In september zijn er twaalf pilootprojecten gestart. Hoe werd de keuze gemaakt uit alle veelbelovende ideeën?
Asselman: "We hebben een oproep gelanceerd met de drie strategische lijnen als uitgangspunt. We waren op zoek naar projecten die al opgestart waren, maar die botsten op bijvoorbeeld beperkingen in de regelgeving. Soms werkten zij – ongewild – in een grijze zone.

Vermeerbergen: "We wilden geen totaal nieuwe innovaties bedenken, maar onderzoeken of en waarom een bestaande innovatie werkt en door ontwikkeling ondersteunen. Daarbij besteedden we aandacht aan de verduurzaming, het verankeren in de buurt, in de wijk. En of we ze ook kunnen toepassen in andere regio's in Vlaanderen of in andere sectoren. Ook de betrokkenheid van gebruikers en werknemers doorheen het hele traject was een belangrijk criterium."

Asselman: "De dossiers werden beoordeeld door een panel van experten. In een laatste fase werden indieners uitgenodigd hun project toe te lichten. Daaruit werden dan enkele veelbelovende projecten geselecteerd."

Vermeerbergen: "Er waren initiatieven die voor de toelichting een gebruiker mee aan het woord lieten, bijvoorbeeld een oudere of mantelzorger. Dat was erg sterk."

Welke ondersteuning krijgen de geselecteerde projecten?
Asselman: "Geselecteerde projecten kunnen financiering krijgen en begeleiding vanuit het wetenschappelijk consortium. De projecten kunnen ook gebruik maken van 'regelluwte'. Dat betekent dat regels die hun innovatie in de weg staan, tijdelijk versoepeld worden."

Vermeerbergen: "Het consortium biedt zowel individuele als collectieve begeleiding. Wij als wetenschappers zullen ook de impact van het project meten op de gebruikers en medewerkers. Want als we de positieve impact van de innovaties kunnen aantonen, kan het beleid de regelluwte ook permanent maken."

Vertrouwen geven en hindernissen wegnemen

De twaalf projecten gaan op zoek naar samenwerkingen over verschillende sectoren heen, maar blijven vooral binnen het welzijnsdomein (ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg...). Maar om deze projecten echt te verankeren in de buurt, heb je ook sectoren als Mobiliteit, Wonen en Omgeving nodig. Hoe betrekken jullie ook deze partners?
Asselman: "Klopt, in eerste instantie wilden we de schotten binnen Welzijn doorbreken. Maar doorheen

Uit de praktijk: de Zorghub

Buurtcafé Yvonne in de **Gentse Muinkwijk** is de thuisbasis van de Zorghub. Ouderen en mantelzorgers kunnen er langskomen voor een babbel of een zorgvraag stellen. De Zorghub helpt hen dan om rechtstreeks gepaste hulp te vinden. Zo moeten ze niet langer zelf hun weg zoeken in het zorgaanbod. Vandaag hebben zorg- en welzijnsorganisaties immers elk hun eigen werking, regels en financiering.

De Zorghub bespreekt concrete behoeften en wensen samen met de oudere. Die beslist mee over de oplossingen en kan ook een mantelzorger mee aan tafel vragen. Vervolgens brengt de Zorghub zorg- en welzijnspartners samen rond de concrete hulpvraag. De Zorghub stemt af tussen de partners en behoudt het overzicht.

De Zorghub is echt buurtgericht. De droom is dat buurtbewoners spontaan aan de Zorghub gaan denken als zijzelf of iemand uit hun omgeving ondersteuning kan gebruiken. Het initiatief werkt ook samen met mantelzorgers, vrijwilligers uit de buurt en lokale organisaties. Die helpen om signalen tijdig op te vangen en de stap naar professionele ondersteuning gemakkelijker te maken.

Tijdens de pilootfase onderzoekt de Zorghub welke afspraken, financiering, gegevensdeling en regelgevende ruimte nodig is voor het initiatief. Ook de ouderen en mantelzorgers worden bevraagd over de werking. Met de ervaring in de Muinkwijk wil de Zorghub andere buurten en zorgnetwerken in Vlaanderen en Brussel inspireren.

het traject botsen we al snel op andere muren. Daarom houden we de collega's van andere beleidsdomeinen, zoals Omgeving, Onderwijs en Mobiliteit op de hoogte over de voortgang van het traject."

Vermeerbergen: "Al van bij de start van het traject was duidelijk dat we niet alleen op de residentiële zorg mochten focussen. In verschillende projecten is er aandacht voor ambulante zorg en de meeste projecten hebben ook een buurtcomponent in zich. In andere pilootprojecten zijn dan weer partners uit cultuur betrokken. Dat geeft verrassende synergieën."

Asselman: "Deze samenwerkingen zouden misschien nog meer nadruk kunnen krijgen. Daarom is het goed dat we dit traject meerdere keren kunnen openzetten. Een volgende keer kunnen we andere accenten leggen."

Wat maakt jullie het meest enthousiast in dit traject?
Vermeerbergen: "Een rode draad die mij echt enthousiast maakt, zijn de organisaties die personeel delen met elkaar, zelfs tussen verschillende sectoren.

Asselman: "In veel projecten wordt ook echt gedacht vanuit de gebruiker. Bijvoorbeeld door maximaal uit te gaan van wat mensen nog kunnen. Of neem het pilootproject waarin mensen op elk moment van de dag kunnen beeldbellen, met een vraag, een babbel."

> *"Binnen zorg en welzijn zit enorm veel innovatiekracht. Die verdient vertrouwen en steun.*
> *– Kurt Asselman*

Jullie begonnen met de stelling dat ToekomstZorg organisaties wendbaar, werkbaar en weerbaar wil maken. Wat is het allerbelangrijkste dat daarvoor nodig is?
Vermeerbergen: "Ik wil graag de samenwerking tussen praktijk, beleid, wetenschap en middenveld noemen. Die is echt nodig om tot duurzame oplossingen te komen."

Asselman: "De bredere kijk op regelgeving is toch essentieel. Als overheid moeten we in de spiegel kijken: nu leggen we nog te veel hindernissen op het pad. Maar ik wil vooral graag een hart onder de riem steken: binnen zorg en welzijn zit enorm veel innovatiekracht. Die verdient vertrouwen en steun."

Meer informatie?
www.departementzorg.be/nl/piloten-innovatieruimte-en-innovatieruimte-plus

Uit de praktijk: Slimme Nachtzorg

In **Noord-Limburg** werken verschillende zorgpartners samen in het project Slimme Nachtzorg. Ze vormen samen een zogenaamde 'zorgcirkel' en bundelen hun expertise, personeel en middelen om verpleegkundige zorg tijdens de nacht te organiseren. Het gaat om ongeplande, maar noodzakelijke zorg.

Een verpleegkundige staat ter beschikking als 'vlinder'. Een centrale dispatching gebruikt slimme technologie om de vlinder op een efficiënte manier in te zetten waar die nodig is.

De partners komen uit uiteenlopende sectoren: ze begeleiden personen met een beperking, asielzoekers, ouderen of gezinnen met een zorgvraag. Nu organiseert elke organisatie zelf verpleegkundige zorg tijdens de nacht. Maar dat wordt steeds moeilijker: zorgnoden worden steeds complexer, de werkdruk is enorm. Bovendien worden alle partners binnen hun eigen domein met vergrijzing geconfronteerd. Het pilootproject is dus ook belangrijk om kwalitatieve zorg voor ouderen te blijven garanderen.

Verpleegkundige nachtzorg is voor alle partners een belangrijk en evident thema. Via deze samenwerking bouwen ze vertrouwen op en ervaren ze hoe het is om personeel en verantwoordelijkheden te delen. Daarbij onderzoeken ze welke randvoorwaarden en succesfactoren nodig zijn om dit model op grotere schaal toe te passen.

Een onsje welzijn scheelt een kilo zorg

Het Aanjaagteam zette in Nederland de vitale, zorgzame woongemeenschap op de kaart. Wat kunnen we in Vlaanderen leren van die aanpak?

Op een bepaald moment staan de meeste ouderen voor de vraag: 'Waar wil ik in de komende jaren wonen?' In maart van dit jaar formuleerde de Vlaamse Ouderenraad een advies aan de overheid over wonen op maat van ouderen. Het is een pleidooi voor een brede kijk op het thema: samenwerking over beleidsdomeinen als zorg, mobiliteit en ruimtelijke ordening heen is nodig. Daarnaast vragen we dat de overheid ouderen stimuleert om tijdig na te denken over hun woonsituatie.
Dat is natuurlijk geen vraag die zich enkel in Vlaanderen stelt. In Nederland bestond tot voor kort een Aanjaagteam dat zich precies over die vragen boog, samen met lokale besturen, zorgorganisaties en sociale woningcorporaties*. **Hans Adriani** coördineerde het Aanjaagteam. Wij vuurden al onze vragen op hem af. Een gesprek tussen Vlaanderen en Nederland over zorgzaam en duurzaam wonen.

Tekst: C.B. & S.C. | Foto: Laurane Berkein

** Woorden met een sterretje worden toegelicht in de tabel bovenaan pagina 19.*

Woordenboek – we spreken dezelfde taal, maar zeggen niet altijd hetzelfde.

Nederland	Vlaanderen
Woningcorporaties	Woonmaatschappijen (sociale huisvesting)
Ouderenzorgorganisaties	Zorgaanbieders zoals bijvoorbeeld thuiszorgdiensten
Verpleeghuis	Woonzorgcentrum
Het Rijk (Nederlandse overheid)	Vlaamse overheid (Wonen, zorg, welzijn en omgeving zijn Vlaamse bevoegdheden)
Ouderenbonden	Ouderenverenigingen (bijvoorbeeld Cultuurvuur, Neos, Okra, S-Plus, Vief, Vl@s)
Een onsje	100 gram

Elke gemeente een beleidsvisie

Kan je om te beginnen iets meer vertellen over het Aanjaagteam? Hoe is het ontstaan, wat was de opdracht – en waarom houden jullie er nu mee op?
"In 2019 richtte de Nederlandse overheid een Taskforce Wonen en Zorg voor Ouderen op, in samenwerking met woningcorporaties en ouderenzorgorganisaties*. Die moest ervoor zorgen dat iedere gemeente een visie op wonen, zorg en vergrijzing kreeg. Daarnaast formuleerde de overheid ook een concrete nationale doelstelling: 290.000 ouderenwoningen bouwen tegen 2030."

"Het Aanjaagteam is de opvolger van de taskforce. Zeven adviseurs van het Aanjaagteam ondersteunden tussen 2022 en 2026 gemeenten in alle hoeken van Nederland met expertise en advies. Zo hielpen ze de gemeentelijke visies om te zetten in concrete plannen - en die ook uit te voeren."

"Een stuurgroep met vertegenwoordigers van de overheid, de woningcorporaties en de ouderenzorgorganisaties volgde de werkzaamheden van het Aanjaagteam op. We konden hen echt inhoudelijke informatie geven over de situatie in de regio's en goede praktijken op het terrein. Op basis daarvan bespraken zij dan weer het beleid en welke stakeholders mee rond de tafel moesten zitten. Onze onafhankelijke positie gaf ons geloofwaardigheid en een zekere vrijheid van spreken."

"Het Aanjaagteam was een tijdelijke interventie, dus in de zomer van 2026 zijn we gestopt. Op een gegeven moment moet je het eigenaarschap teruggeven aan de partijen die het moeten doen."

De vitale zorgzame woongemeenschap

Vandaag gaat de Vlaamse overheid er als vanzelfsprekend van uit dat iedereen zo lang mogelijk thuis kan en wil wonen. Maar de randvoorwaarden zijn er niet altijd: de woningen zelf zijn bijvoorbeeld niet aangepast, of er zijn onvoldoende diensten en zorg in de buurt. Hoe kijken jullie daarnaar in Nederland?
"Het debat is bij ons onherkenbaar veranderd ten opzichte van 2020. Toen waren er nog lange wachtlijsten voor het verpleeghuis* en spraken we nog over de realisatie van 25.000 extra bedden. Tegelijk stonden er hele vleugels leeg door personeelsgebrek."

"Nu is 'langer thuis wonen' veranderd in: 'langer zelfstandig wonen'. 'Thuis' betekent dan niet per se het huis waar je kinderen geboren zijn. We spreken nu meer over de 'vitale zorgzame woongemeenschap'. In zo'n gemeenschap kunnen mensen zelfstandig én samen wonen en is er ruimte voor zelfzorg én samen zorgen. Dat alles in een fysieke setting waar je elkaar makkelijk kan ontmoeten."

> *"'Thuis' betekent niet per se het huis waar je kinderen geboren zijn.*

"Je kan de professionele zorg dan ook beter clusteren, zodat die beschikbaar blijft voor wat je niet zelf of samen kan oplossen. Mensen vragen mij: 'Moet ik dan in zo'n vitale, zorgzame woongemeenschap mijn buurvrouw onder de douche zetten?' Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Voor

intieme en medische zorg zullen we altijd professionals hebben."

"Maar er is veel dat eigenlijk geen zorg is, maar gewoon leven. Een bestuurder hier in Nederland noemde dat mooi: 'Die steunkous knelt toch een stuk minder als je het een beetje gezellig hebt met elkaar'. De steunkousen staan natuurlijk symbool voor alle kwaaltjes en ongemakken die je kan hebben."

Drie stappen van visie naar praktijk

Benieuwd hoe jullie dat concreet aanpakten, dat aanjagen. Als Vlaamse Ouderenraad stellen we: het moet beleidsdomeinoverschrijdend zijn, of het zal niet zijn. Precies dat domeinoverschrijdende heeft het Aanjaagteam willen stimuleren, toch?

"Precies. Als je als gemeente je visie bepaald hebt, kan je in drie stappen overgaan naar de uitvoering ervan. Ten eerste: **verdiep je in de demografie en kwantificeer de woonopgave**. Vergrijzing ontwikkelt zich echt anders in Amsterdam dan in pakweg Alkmaar. Bepaal precies hoeveel woningen voor ouderen je nodig hebt in de komende jaren."

"Stap twee is minstens zo belangrijk: **wijs op de kaart waar de woningen moeten komen**. Van bod naar plot, hebben we dat genoemd: het bod is het getal, het plot is de plek op de kaart. Op plekken die centraal gelegen zijn, met veel diensten in de buurt, zetten projectontwikkelaars maar wat graag woningen die makkelijk te bouwen zijn en die vlot verkopen of verhuren. Terwijl je ze wil reserveren voor bouwprojecten die misschien ingewikkelder zijn, maar voor de plaatselijke context veel relevanter."

"En dan is er de derde stap: **koppel aan zo'n locatie de partijen die het moeten doen**. Daar zit het domeinoverschrijdende. Je hebt altijd iemand nodig die verstand heeft van de 'stenen': een belegger, een woningcorporatie, een projectontwikkelaar."

"Daarnaast heb je een ouderenzorgorganisatie nodig. Die moet meekijken of het ontwerp ook werkt als er straks zware zorgnoden zijn. Is het voorbereid op domotica, is er een plek voor een nachtdienst, kan er een tillift de badkamer in gereden worden... Wij vinden het goed als één zorgorganisatie zich aan zo'n complex kan verbinden. Die kan een vaste ploeg mensen neerzetten, die ook onderdeel kunnen worden van de gemeenschap."

"De gemeenschap zelf is natuurlijk ook betrokken partij. Wat een goede gemeenschap is, bepalen mensen zelf. Je kan vitaal-oud en kwetsbaar-oud samen zetten, of jong en oud. Een mix is wel essentieel, zodat je niet alleen maar kwetsbare mensen bij elkaar krijgt. Want dan heb je alsnog een residentiële zorginstelling gebouwd."

> *"We moeten gemeenten opnieuw aanleren dat ze wél wat te vragen, zelfs te eisen hebben in ruimtelijke ontwikkeling.*

Helder zijn over wat je wil

In Vlaanderen voelen gemeenten zich soms machteloos: ze hebben weinig invloed op welke woningen waar gebouwd worden. Woonprojecten die voldoen aan de regels kan je namelijk niet zomaar weigeren.

"Strikt juridisch is dat waarschijnlijk waar. We moeten gemeenten dus opnieuw aanleren dat ze wél wat te vragen, zelfs te eisen hebben in ruimtelijke ontwikkeling."

"Vroeger speelden gemeenten een grote rol in de Nederlandse ruimtelijke ordening. Maar sinds 25 jaar is het idee gegroeid dat je beter de markt laat spelen. Projectontwikkelaars kijken echter vooral naar de wettelijke voorwaarden. Zijn deze gerespecteerd? Dan moet je vergunnen. Ook richten zij zich voornamelijk op de individuele samenleving. Daarnaast is er door de grote woningnood in Nederland een drang om te 'bouwen, bouwen, bouwen'."

"Dat alles geeft weinig ruimte om een andere blik op wonen te ontwikkelen. Maar langzaamaan beseffen we dat de markt niet automatisch bouwt wat de samenleving nodig heeft. De overheid moet ervoor zorgen dat ons woonaanbod ook morgen nog past bij de noden van de bevolking."

"De wetgeving in Nederland is de teugels weer iets meer in handen van de gemeenten aan het leggen. Maar zelfs als je geen juridische instrumenten hebt, kan je in het spel tussen marktpartijen en de overheid veel doen. Zo zal een projectontwikkelaar altijd willen weten wat de gemeente belangrijk vindt. Een project dat daaraan voldoet, krijg je immers makkelijker vergund en gerealiseerd."

"Maar alles begint met bepalen en hardop zeggen wat je wil. Leg het desnoods vast in een gemeentelijk besluit."

Start het gesprek voor het heel dringend wordt

In de zorgzame gemeenschappen worden zaken gedeeld en helpen bewoners elkaar. Wil iedereen dat wel? En hoe maak je dit bespreekbaar?

"Je moet het gesprek starten met ouderen zelf: denk vandaag na over overmorgen. Wie zorgt er straks voor mij? Hoe wil je je leven leiden in je derde levensfase? Ergens tussen je 55ste en je 70ste moet je jezelf die vraag wel een keer stellen. Over het antwoord mag je gerust een aantal jaren doen."

"Als mensen om zich heen kijken, zien ze geen aantrekkelijk aanbod. Met de belofte van de verzorgingsstaat in het achterhoofd, denken veel 80-plussers in Nederland: het gaat nog wel in het huis waar mijn kinderen geboren zijn. En als het echt niet meer gaat, kan ik nog altijd naar het verpleeghuis. Alleen is dat laatste niet meer zeker."

"Dus we moeten het gesprek daarover actief stimuleren. Mensen kunnen besluiten: ik heb het naar mijn zin in mijn huis, ik haal een badkamer naar beneden. Het komt wel goed, want mijn dochter en zoon wonen om de hoek en ik heb mijn sociaal leven in de buurt."

"Maar het besluit kan ook zijn: voor mij is zo'n alternatieve, zorgzame woongemeenschap misschien een goede optie. Mensen die de stap gezet hebben, zeggen vaak: 'Dit hadden we tien jaar eerder moeten doen.'"

Veel mensen vinden het moeilijk om dat gesprek te voeren. Heeft het Aanjaagteam ook tools uitgewerkt om dat denkproces te vergemakkelijken?
"Het is ook een moeilijk gesprek. De fase vanaf je pensioen tot je dood is tegenwoordig de langste levensfase die je hebt. We denken na hoe we willen wonen als jonge twintiger, gezin met kinderen, empty nester. Maar voor die langste levensfase doen we dat liever niet. Want die fase gaat ook gepaard met verlies en afscheid."

"Ik denk dat je dat moet erkennen, en vervolgens toch dat gesprek voeren. Als overheid moet je dat faciliteren. Zo heeft het Rijk* in Nederland reclamespotjes laten maken over wonen op latere leeftijd. Maar daar bleef niemand voor zitten. Een wekelijks verhuisprogramma met inspirerende voorbeelden voor ouderen zou veel beter werken."

"Wel effectief zijn de activiteiten die de ouderenbonden* organiseren om het gesprek op gang te brengen, in elke wijk en elke gemeente van het land. Ze krijgen daarvoor subsidies van het Rijk. Dat lijkt behoorlijk goed te werken, al is het heel arbeidsintensief."

"Goede praktijken kunnen ook inspireren. We hebben heel wat voorbeelden verzameld op een inspiratiekaart. In al die projecten wonen mensen met en zonder zorgvraag samen en is er een geïmplementeerde visie op welzijn en community. De kaart is nu geadopteerd door ZorgSaamWonen, een kennisplatform over wonen, welzijn en zorg."

Wie trekt aan de kar?

Jullie zeggen dat je gemeenschapsvorming moet blijven financieren, dat je dat niet kan loslaten.
"Mensen bij elkaar zetten in een ruimte waar je elkaar makkelijk ontmoet, maakt nog geen gemeenschap. Soms heb je enkele actieve bewoners die een hele gemeenschap met zich meetrekken. Dat gaat goed totdat die mensen verdwijnen. Het helpt om daar professionele hulp bij te hebben. Die moet er voldoende aanwezig zijn en mensen in hun kracht zetten, zodat ze zelf iets organiseren of contact zoeken."

"Die interventie is in het Nederlandse systeem niemands verantwoordelijkheid. We hebben een uitspraak: 'een onsje* welzijn scheelt een kilo zorg'. Dus het is logisch dat degenen die de kilo zorg besparen, de zorgorganisaties dus, ook zorgen voor het onsje welzijn. Zij kunnen ook zien wanneer welzijn moet overgaan in zorg. Maar dit soort werk maakt vooralsnog geen deel uit van de vaste financiering van zorgorganisaties. Dat zou wel zo moeten zijn."

Het nieuwe normaal

De opdracht van het Aanjaagteam is nu neergelegd. Hoe kijk je erop terug?
"Ik maak graag de analogie met duurzaamheid. Als je 15 jaar geleden vroeg naar de duurzaamheid van een project, dan begon iedereen te roepen: 'Te duur, te ingewikkeld, wij kunnen geen enkel project meer rendabel maken.' Maar niemand haalt het nu nog in het hoofd om een project voor te stellen dat niet natuur-, klimaat- en energiepositief is."

"Dus ik ben tevreden wanneer wonen in vitale zorgzame gemeenschappen en de aandacht voor ouderenzorg net zo gewoon worden als duurzaamheid. Ik denk dat dit al voor 70% het geval is. Drie jaar geleden was ik nog een rariteit die de dagelijkse beslommeringen kwam verstoren. Nu zie ik iedereen dit verhaal vertellen: ontwikkelaars, bouwbedrijven, bewonersinitiatieven, financierders. Dus ik heb er vertrouwen in dat we op de goede weg zijn."

Meer informatie over het advies 'Wonen op maat van ouderen' vind je op **www.vlaamse-ouderenraad.be**

Geïnspireerd door Hans?

Raadpleeg **ouderenraden.be** waar 'Van bod naar plot' terug te vinden is in de inspiratiedatabank of scan de QR-code..

HOUSE: vier jaar onderzoek naar wonen, ouder worden en welbevinden

Tekst: C.B. | Foto: Sien Verstraeten

Na vier jaar interdisciplinair HOUSE-onderzoek naar wonen, ouderen en welbevinden bundelden UHasselt, Vrije Universiteit Brussel en PXL de belangrijkste resultaten in de publicatie 'De toekomst van wonen, welbevinden en ouderen'. Deze publicatie vertaalt het onderzoek naar tien kerninzichten, concrete hulpmiddelen en aanbevelingen voor beleid en praktijk. Een van de aanbevelingen is het sensibiliseren van ouderen: denk tijdig na over waar en hoe je later wil wonen. De Vlaamse Ouderenraad formuleerde dezelfde aanbeveling in haar advies 'Wonen op maat van ouderen'. **Elke lelegems** van het HOUSE-project licht toe.

"Zo lang mogelijk thuis blijven wonen betekent niet automatisch dat mensen er ook goed ouder kunnen worden. HOUSE pleit daarom voor goed ouder worden op de juiste plek. Dat gaat niet alleen over objectieve kenmerken van de woning en de buurt, zoals toegankelijkheid, veiligheid of betaalbaarheid. Ook persoonlijke ervaringen zijn belangrijk: voelt iemand zich thuis? Kan iemand zelfstandig zijn en eigen keuzes maken? Is er voldoende privacy? Voelt iemand zich verbonden met anderen en met de buurt? HOUSE toont dat objectieve woonkwaliteit en subjectief woonwelbevinden samen bekeken moeten worden."

"De publicatie toont daarnaast dat dé oudere niet bestaat. Woonwensen en mogelijkheden verschillen sterk, onder meer door gezondheid, financiële en sociale situatie, woonverleden en verwachtingen voor de toekomst. Ook tijdig nadenken over later wonen is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Wie weinig financiële mogelijkheden of woonzekerheid heeft, heeft vaak minder ruimte om zelf keuzes te maken. Woonbeleid voor ouderen vraagt daarom aandacht voor diversiteit in plaats van één standaardoplossing. Naast sensibilisering zijn daarom voldoende woonmogelijkheden, begeleiding en ondersteuning nodig. HOUSE brengt verschillende bestaande woonvormen overzichtelijk in kaart en wijst ook op kansen voor lichtere vormen van delen, bijvoorbeeld van een tuin, activiteiten of ondersteuning, met behoud van privacy en autonomie."

Goed ouder worden vraagt beleid dat samenwerkt

"Een belangrijke oproep uit het HOUSE-onderzoek is om wonen en ouder worden niet vanuit afzonderlijke beleidsdomeinen te benaderen. De woning staat niet op zichzelf. Ook de straat en buurt, de bereikbaarheid van voorzieningen, mobiliteit, sociale contacten en beschikbare ondersteuning en zorg bepalen mee of iemand goed kan ouder worden op de plek waar hij of zij woont."

"De beleidsdomeinen wonen, welzijn en zorg, ruimtelijke ordening en mobiliteit hebben samen invloed op de mogelijkheden om goed ouder te worden op de juiste plek, maar werken vandaag nog te vaak naast elkaar. Goed ouder worden op de juiste plek vraagt daarom samenwerking en gedeelde doelstellingen over beleidsdomeinen heen, zowel op Vlaams als lokaal niveau. De centrale vraag wordt zo breder, van 'Hoe kunnen mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen?' naar 'Wat hebben mensen nodig om goed ouder te worden op een plek die bij hen past?'".

> *"Zo lang mogelijk thuis blijven wonen betekent niet automatisch dat mensen er ook goed ouder kunnen worden. HOUSE pleit daarom voor goed ouder worden op de juiste plek.*

Van onderzoek naar actie: de WoonWelbevindenWijzer

"Een van de concrete hulpmiddelen uit HOUSE is de WoonWelbevindenWijzer. Deze digitale vragenlijst helpt ouderen om stil te staan bij hoe zij vandaag wonen én hoe zij later zouden willen wonen.

De vragenlijst omvat drie thema's:

- **Woonwelbevinden**: Hoe wonen ouderen vandaag en hoe ervaren zij hun woning en buurt? Zowel kenmerken van de woning en de buurt als tevredenheid en thuisgevoel komen aan bod.
- **Persoonlijk welbevinden**: Hoe voelen ouderen zich en hoe tevreden zijn zij met hun leven? Hiermee kijken we naar de relatie tussen wonen en persoonlijk welbevinden.
- **Woontoekomst**: Hoe kijken ouderen naar later wonen? Willen zij blijven wonen waar ze wonen, hun woning aanpassen of eventueel verhuizen? Hoe bereiden zij zich daarop voor? Ook woonvoorkeuren en de bereidheid om bepaalde ruimtes, activiteiten of ondersteuning te delen komen aan bod.

"Na het invullen ontvang je meteen een persoonlijk rapport met daarin je eigen resultaten, een vergelijking met andere Vlaamse ouderen en praktische tips. Zo helpt de WoonWelbevindenWijzer om het gesprek over wonen als je ouder bent concreter te maken: Wat waardeer ik vandaag aan mijn woning en buurt? Wat is belangrijk voor mijn welbevinden? Wat wil ik behouden? Waarover kan ik nu al nadenken met het oog op de toekomst? En welke stappen kan ik vandaag al zetten als ik iets wil aanpakken?

Zo helpt de WoonWelbevindenWijzer ouderen om bewust en tijdig na te denken over het wonen vandaag én in de toekomst."

Alle informatie, publicaties en instrumenten vind je via **www.house-research.be.**
Meer informatie over het advies 'Wonen op maat van ouderen' vind je op de **www.vlaamse-ouderenraad.be**.

“De bewoners van woonzorgcentra hebben in onze ouderenraad al veel bijgebracht.”

Een lokale ouderenraad geeft advies aan het beleid, informeert lokale ouderen en zet mee de schouders onder activiteiten. Zo bouwen ouderen mee aan een gemeente die ook voor oudere inwoners een fijne plek is om te wonen. Maar hoe betrek je daarbij de bewoners van de lokale woonzorgcentra? Want natuurlijk zijn ook hun stem en hun specifieke noden belangrijk. Laat je inspireren door verhalen uit Gistel, Damme en Gent-Oost.

Tekst: S.C.

GISTEL: altijd attent voor de bewoners van het woonzorgcentrum

Voor de stad Gistel is de samenwerking tussen het woonzorgcentrum en de Senioren Adviesraad (SAR) – of 'Senioren aan het Roer' zoals ze in Gistel zeggen – een bewuste beleidskeuze. Voorzitter **Jan Verheyde** van de SAR: "Voor ons moeten zoveel mogelijk mensen vertegenwoordigd zijn in een adviesorgaan, of dat nu jongeren of ouderen zijn. En bewoners van woonzorgcentra maken ook deel uit van de gemeente. Maar vaak zitten zij toch nog wat op een eiland. We willen vooral de connectie met hen leggen."

> *"Bewoners van woonzorgcentra maken ook deel uit van de gemeente. – Jan Verheyde*

Op verschillende manieren is het woonzorgcentrum van Gistel betrokken bij de werking van de SAR. De Algemene Vergadering van de SAR vindt plaats in het woonzorgcentrum. Zo kan ook bewoner Omer (96 jaar) aansluiten bij de vergaderingen. Een vertegenwoordiger van het woonzorgcentrum volgt de vergaderingen mee op. Zo worden de bewoners van het woonzorgcentrum nooit vergeten bij initiatieven voor ouderen in de gemeente.

Elk voorjaar organiseert Gistel bijvoorbeeld een actie rond valpreventie. Ouderen kunnen punten sparen voor een mooie prijs door deel te nemen aan activiteiten van ouderenverenigingen. Ook bewoners van het woonzorgcentrum kunnen punten sparen, bijvoorbeeld door deel te nemen aan ergotherapie, kinesitherapie en bewegingsactiviteiten in het woonzorgcentrum. De gemeente verloot een mandje met lekkers onder de deelnemers. De uitreiking van de mandjes gebeurt tijdens een feestelijk moment in het woonzorgcentrum, in aanwezigheid van het schepencollege.

"Vroeger gaven we een fruitmand," vertelt SAR-voorzitter Jan, "maar AV-lid Omer maakte ons erop attent dat fruit snel slecht wordt op de kamer. Daarom zitten er nu koekjes in de mandjes." Een hele praktische bemerking die enkel van een bewoner van het woonzorgcentrum zelf kon komen.

De bewoners van het woonzorgcentrum in Gistel kunnen nog aan heel wat andere mooie initiatieven deelnemen. Zo zorgden vrijwilligers ervoor dat ze mee konden naar een theatervoorstelling met Chris Lomme. Voor de actie 'Kei in Autisme' beschilderden kinderen van de kunstacademie samen met de bewoners keien in het woonzorgcentrum. Ook op andere momenten brengt Gistel kinderen en bewoners van het woonzorgcentrum samen. Als het kan, worden ook mensen met dementie bij de activiteiten betrokken. De afstemming verloopt vooral via de SAR.

Ook **Isabelle Demyttenaere**, diensthoofd Ouderenbeleid en Zorg voor de Stad Gistel, kijkt positief naar de samenwerking tussen de SAR en het woonzorgcentrum: "Soms leven mensen in een woonzorgcentrum afgezonderd, maar wij trekken hen mee naar buiten met onze activiteiten. Tegelijk trekken we de gemeente binnen in het woonzorgcentrum. Dat is de mooie wisselwerking."

Wat we onthouden uit Gistel:

- Vergaderingen gaan door in het woonzorgcentrum, waardoor bewoners kunnen deelnemen.
- De SAR denkt na en stemt af hoe bewoners van woonzorgcentra bij gemeentelijke activiteiten betrokken kunnen worden.

GENT-OOST: het belang van vrijwilligers

De lokale ouderenraad Gent-Oost, één van de zes lokale ouderenraden in Gent, maakt er al jaren een punt van om bewoners van woonzorgcentra op te nemen in zijn adviesraad. Voor **Doris Curio**, voorzitter van de lokale ouderenraad, is het duidelijk: "Bewoners van een woonzorgcentrum wonen ook in de stad. Ze hebben in onze ouderenraad evenveel in te brengen als iedere andere Gentse oudere."

Als er tijdelijk geen bewoner kan deelnemen, dan kan een vrijwilliger de stem van de bewoners vertegenwoordigen. **Marc** (69) van woonzorgcentrum De Vijvers nam enkele jaren geleden voor het eerst deel aan de ouderenraad. Sinds drie jaar brengt hij bewoonster **Agnes** (98) met de fietstaxi naar de bijeenkomsten. De ouderenraad zoekt altijd een locatie waar Agnes met haar rolstoel gemakkelijk binnen kan. "We hebben ook deelnemers in andere woonzorgcentra, maar die geraken niet meer op de bijeenkomsten, tenzij ze ter plaatse doorgaan," vertelt Doris. "Een bewoner die samen met een vrijwilliger van het woonzorgcentrum deelneemt, dat is de ideale combinatie."

"Ik weet niet waarom ze mij gevraagd hebben," zegt Agnes. "Waarschijnlijk omdat ik over alles nog kan meepraten. Ik volg graag de actualiteit op tv. Villa Politica is mijn favoriete programma." Vaak praat Agnes met Marc na op weg naar huis. Ook met haar omgeving bespreekt ze wat ze in de ouderenraad heeft gehoord. Ontdekken hoe de stad werkt, hoe je als ouderenraad adviezen kan geven, ... Ze vindt het allemaal ontzettend interessant. Ze heeft nog maar één keer een bijeenkomst gemist, omdat ze ziek was.

> *"Ik vind het jammer dat ik maar zo laat ontdekt heb dat zoiets bestond. – Agnes*

Doris vindt de stem van Agnes heel waardevol. Zo kon ze tijdens de hittegolf meer vertellen over de situatie in het woonzorgcentrum. Ook in het gesprek over de voetpaden rond het woonzorgcentrum was haar blik als bewoner belangrijk. "Ik ga graag eens zelf naar de winkel," legt Agnes uit. "Dan kan je iets kiezen dat je lekker vindt, iets nieuws ontdekken. Het geeft je een stukje autonomie." Maar als voetpaden moeilijk begaanbaar zijn, geraak je er met een rolstoel gewoon niet. Dat perspectief krijg je enkel door naar de bewoners van het woonzorgcentrum te luisteren.

Doris vraagt altijd bij de lokale woonzorgcentra na welke bewoners bij de ouderenraad zouden kunnen aansluiten. "Andere ouderenraden aarzelen soms om bewoners van woonzorgcentra te betrekken," zegt Doris. "Ze denken dat die mensen geen interesse hebben, of niet meer mee kunnen. Maar de bewoners van woonzorgcentra hebben in onze ouderenraad al heel veel bijgebracht. Het hoeven geen hoogopgeleide, slimme koppen te zijn. Wat telt, is gezond verstand en tijdig dingen durven signaleren."

"Door naar de ouderenraad te gaan, blijf ik actief en mee met alles," vertelt Agnes. "Zolang ik kan, zal ik blijven komen. Ik vind het jammer dat ik maar zo laat ontdekt heb dat zoiets bestond."

Wat we onthouden uit Gent-Oost:

- Dankzij een vrijwilliger kan de bewoner altijd deelnemen aan de bijeenkomsten
- Denk niet te snel dat bewoners van woonzorgcentra 'niet mee kunnen' of niet geïnteresseerd zijn.
- Het perspectief van de bewoners vervolledigt het beeld over ouderen in jouw gemeente.

DAMME: de adviesraad als brug tussen gemeente en woonzorgcentra

In Damme waren er verschillende redenen voor de toenadering tussen de lokale woonzorgcentra en de ouderenraad. **Paul Saelens**, voorzitter van de Damse ouderenraad, vertelt: "Vanuit de ouderenraad werken we traditioneel voor de ouderen die nog thuis wonen. We merkten dat we de mensen in de woonzorgcentra daarbij eigenlijk vergaten. En dat is fout, want vroeg of laat staan de meeste mensen voor de vraag of ze niet zelf naar een woonzorgcentrum moeten verhuizen. Daarom hebben we contact gezocht met de woonzorgcentra."

> *"We merkten dat we de mensen in de woonzorgcentra eigenlijk vergaten. En dat is fout, want vroeg of laat staan de meeste mensen voor de vraag of ze zelf naar een woonzorgcentrum moeten verhuizen.*
> *– Paul Saelens*

"Wij zochten naar een manier om aansluiting te vinden met andere Damse woonzorgcentra en met het leven in de gemeente," zegt **Ben Roelands**, directeur van woonzorgcentrum Morgenster. "Een samenkomst met de ouderenraad bleek daarvoor de geschikte manier. Het is voor ons een laagdrempelige brug naar de gemeente. De schepen is er ook aanwezig, zodat we rechtstreeks in gesprek kunnen gaan."

Ondertussen zijn de verschillende Damse woonzorgcentra en de ouderenraad al twee keer samengekomen. Daaruit ontstonden verschillende initiatieven. Eén daarvan is een werkgroepje dat beeldmateriaal en muziek bundelt in een video over Damme vroeger, om die vervolgens tijdens de volgende seniorenweek in de woonzorgcentra te tonen.

De samenwerking kan ook de kloof tussen lokale ouderen en woonzorgcentra verkleinen. Paul legt uit: "We hebben ontdekt dat veel ouderen het idee van een woonzorgcentrum onaantrekkelijk vinden. Maar tijdens onze seniorenweek willen we mensen meenemen op een wandeltocht met een tussenstop in het woonzorgcentrum. Zo kunnen ze met hun eigen ogen zien hoe het er daar aan toe gaat."

"Elk van de woonzorgcentra in Damme is verschillend," voegt Ben toe. "Ons centrum ligt in een bos, wij zetten bijvoorbeeld in op een prikkelarme omgeving. Een ander woonzorgcentrum ligt midden in het dorp. Daar heb je veel meer leven op de site. Als je dat weet, kan je veel beter inschatten welk woonzorgcentrum past bij welke oudere. Dat is ook voor de ouderenraad interessant om te weten."

De Vlaamse Ouderenraad schreef in 2025 een advies over inspraak en participatie in de woonzorgcentra, waar nog enkele interessante voorbeelden worden aangehaald. Je kan het terugvinden via de QR-code of door op **www.vlaamse-ouderenraad.be** te zoeken op advies 2025/2.

Wat we onthouden uit Damme:

- De ouderenraad kan een laagdrempelige schakel zijn die verschillende actoren samenbrengt: gemeente, ouderenverenigingen, woonzorgcentra en lokale dienstencentra.
- De connectie met woonzorgcentra helpt lokale ouderen om geïnformeerde beslissingen te nemen over hun eigen (toekomstige) woon- en zorgtraject.

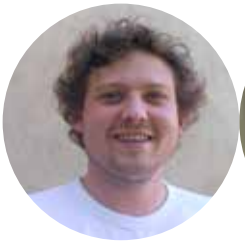

Sixty Plus United Against Misinformation

Ouderen sensibiliseren ouderen over online veiligheid

Tekst: S.C. & M.S. | Foto: Joke Couvreur

Fake news, phishing, cyberaanvallen... In de media hoor je veel praten over de gevaren van de online wereld. Tegelijkertijd biedt de digitalisering ook voor ouderen heel wat mogelijkheden. De beste manier om ermee om te gaan, zo geloven de initiatiefnemers van het SUM-project, is om 60-plussers te informeren en weerbaar te maken. **Louis Demeulenaere** en **Sandra Vanneste** vertellen over het project. Louis coördineert het SUM-project vanuit Mediawijs, het kenniscentrum rond digitalisering en mediawijsheid verbonden aan iMec. Sandra werkt voor ARhus, de bibliotheek van Roeselare, partner in het project.

Demeulenaere: "SUM staat voor *Seniors United Against Misinformation*, al zeggen wij liever *Sixty Plus United Against Minsinformation*. SUM is een Europees project, met partners in Spanje, Italië en Tsjechië. In België werken we samen met de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheken, Archieven en Documentatiecentra, de VVBAD."

"We vertrekken in dit project van een 'peer-to-peer' aanpak: we trainen 60-plussers om zelf andere ouderen in hun omgeving te informeren over nepnieuws. Daarom noemen we de vormingen '*train the trainers*'. Vanuit de ouderen kwam de vraag om het ook over phishing te hebben, dus dat hebben we toegevoegd aan de vorming. Via de VVBAD legden we contact met de bibliotheken in Leuven en in Roeselare. Zij helpen ons om deelnemers te vinden en we organiseren samen de vormingen."

Vanneste: "We geven nu ook al infosessies over online veiligheid, vaak samen met de politie. Maar we beseffen dat we daarmee niet iedereen bereiken. Daarom geloven we zo in de *peer-to-peer* aanpak. Die informatieverspreiding via informele netwerken is heel effectief."

> *"Mensen mogen zeker zeggen: digitaal, dat is niets voor mij. Maar ze moeten die keuze wel op een geïnformeerde manier kunnen maken, en niet enkel uit angst. – Sandra Vanneste*

Voorbij de clichés

Vanneste: "We zijn meegestapt in SUM, omdat we het wantrouwen over de online wereld bij heel wat mensen zien groeien. Ofwel durven ze er door alle negatieve verhalen niet aan te beginnen. Ofwel hebben ze een nare ervaring gehad en is hun zelfvertrouwen daardoor afgenomen. Als we willen dat mensen meestappen in de digitale wereld, dan moeten we online veiligheid ook echt serieus nemen.

"Digitale inclusie betekent voor ons trouwens niet alleen 'iedereen digitaal'. Je moet ook nadenken over welke zaken je het best fysiek of telefonisch blijft organiseren. Mensen mogen zeker zeggen: digitaal, dat is niets voor mij. Maar ze moeten die keuze wel op een geïnformeerde manier kunnen maken, en niet enkel uit angst."

Demeulenaere: "Ouderen die helemaal geen interesse hebben in de digitale wereld zie je minder en minder. Er is een grote groep die graag van alles op de hoogte wil zijn. Zo is er vandaag een eerste groep gepensioneerde IT-ers. Zowel in Leuven als in Roeselare was de interesse veel groter dan verwacht."

Vanneste: "Aan onze workshops over digitale thema's in de bibliotheek nemen ook veel 60- tot 80-plussers deel. Ook bij de digipunten, waar mensen terecht kunnen met een vraag over hun laptop of hun smartphone, zien we die leeftijdsgroep vaak aankloppen. In de jaarlijkse digimeter van Imec, een onderzoekscentrum dat de digitale trends in Vlaanderen in kaart brengt, zien we bovendien dat meer dan de helft van 65- tot 74-jarigen nieuwsgierig is naar artificiële intelligentie."

Een diverse groep deelnemers

Een eerste reeks vormingen is ondertussen achter de rug, en de eerste initiatieven staan gepland, zowel in Roeselare als in Leuven.

Vanneste: "We hebben een heel diverse groep mensen bij elkaar gekregen. We hebben gericht mensen gerekruteerd die veel in contact komen met ouderen, zoals vrijwilligers van de mindermobielencentrale of de voorzitter van de lokale ouderenraad."

"Maar we hadden ook deelnemers die gewoon hun steentje wilden bijdragen bij hun vrienden en familie. En dat is even goed. Als in elke familiekring iemand een beetje weet heeft van de digitale wereld, dan maakt dat een groot verschil."

> *"We zijn het project gestart met focusgroepen, om echt goed te begrijpen wat 60-plussers belangrijk vinden en nodig hebben. – Louis Demeulenaere*

Een boeiend en interactief programma

Demeulenaere: "We zijn het project gestart met focusgroepen, om echt goed te begrijpen wat 60-plussers belangrijk vinden en nodig hebben. Van daaruit hebben we onze vorming ontwikkeld."

"De trainingen zijn gratis en vrijblijvend, zodat iedereen kan meedoen. De opleiding bestaat uit drie sessies. In de eerste sessie hebben we het over desinformatie en nepnieuws: wat is dat, waarom verspreiden mensen nepnieuws, hoe kan je dat herkennen? We laten deelnemers een aantal berichten factchecken en bespreken."

"In de tweede sessie duiken we in de wereld van online misleiding. In die eerste twee workshops denken we ook al even na over initiatieven die de deelnemers zelf kunnen opzetten. We geven dan ook tips om op een toegankelijke manier informatie over te brengen."

"Daarna duurt het ongeveer twee maanden vooraleer we een derde keer samenkomen. Dan beluisteren we wat deelnemers ondertussen hebben

gedaan, of ze nog vragen hebben. Wie nog niet in gang is geraakt, geven we een duwtje in de rug."

Deelnemers nemen initiatief

Vanneste: "In Roeselare werkten we samen verschillende formats uit om heel laagdrempelig te sensibiliseren. Zo spraken we tijdens een Tournée Digitale mensen op straat aan, en gingen we meer in de diepte tijdens een babbelcafé met concrete tips en tricks. Daar konden we ook ruimte maken om naar verhalen van mensen te luisteren. Want het taboe over online oplichting moeten we echt doorbreken."

> *"Het taboe over online oplichting moeten we echt doorbreken. – Sandra Vanneste*

"We willen het babbelcafé graag herhalen op plekken waar we een ander publiek kunnen bereiken. En we hebben ook contact met vrijwilligers die huisbezoeken doen bij kwetsbare ouderen."

"Onze deelnemers zijn vaak ook elders vrijwilliger, en brengen het onderwerp daar ter sprake. Zo startte het CAW een slachtoffergroep op voor mensen die te maken hebben gehad met online criminaliteit, op aangeven van een van onze deelnemers. Iemand anders bespreekt het thema met de nieuwkomers waarmee die Nederlands oefent. Een derde deelnemer werkt op dit moment gesprekskaartjes uit rond het thema."

Partners voor de lange termijn

Demeulenaere: "We zijn erin geslaagd om een mooie geografische spreiding te realiseren over Vlaanderen en Brussel. Ook in Leuven staan er mooie initiatieven van deelnemers op de planning. En in het najaar trekken we naar Sint-Niklaas en Jette. In het voorjaar van 2027 gaan we nog een laatste keer aan de slag in Antwerpen of Limburg."

"Het project loopt volgende zomer af. We willen graag dat het initiatief kan blijven bestaan, maar Mediawijs is geen vormingsorganisatie. Dus we denken ook na welke partners op termijn bepaalde elementen kunnen overnemen. Gelukkig voelen we veel interesse, zowel bij bibliotheken als bij 60-plussers."

Vanneste: "Bibliotheken zijn allang een spontaan aanspreekpunt voor digitale vragen, omdat het vroeger vaak de plek was waar de openbare computer stond. Bibliotheken blijven bovendien bestaan, dus we kunnen ook vragen beantwoorden nadat het project afgelopen is."

"Daarnaast werken bibliotheken meer en meer in een netwerk. Sinds november 2022 hebben wij de regie gekregen over digitale inclusie in Roeselare. We reiken daarbij uit naar alle partners die een rol kunnen spelen rond het thema."

Lokaal verankeren

Vanneste: "Er was al veel informatie over *fake news* en cybercriminaliteit beschikbaar, maar die zweefde wat rond op verschillende plekken. In dit project heeft Mediawijs die informatie gebundeld en er de belangrijkste zaken uit gehaald. Dat was heel helpend voor de deelnemers. Het is zeker mogelijk om dit initiatief te laten voortleven, zonder enorme extra investeringen. Als lokaal de juiste partners geactiveerd zijn, kom je al een heel eind. Daarom vind ik het zo belangrijk dat de deelnemers aan de vormingen mij goed kennen, zodat we elkaar kunnen bellen."

> *"Als lokaal de juiste partners geactiveerd zijn, kom je al een heel eind. – Sandra Vanneste*

Demeulenaere: "We willen ook nog een handleiding uitwerken voor organisaties die met ouderen werken, zodat ze zelf zo'n traject kunnen opzetten. Daar zullen we ook inspirerende voorbeelden aan toevoegen van sessies die in Roeselare, Leuven en straks heel Vlaanderen zijn opgezet. Zo hebben we nog een tastbaar resultaat van het project dat kan blijven verder leven."

Meer informatie?

Mediawijs: **www.mediawijs.be/nl/sum**
ARhus: **www.iedereendigitaalroeselare.be**

Deelnemer **Maria Sinnaeve:**

"Wij ontmoeten veel mensen die met online fraude te maken hebben gehad."

"Vanuit OKRA, waar ik actief ben, werd ik gevraagd om een cursus uit het SUM-project te volgen. Ik heb heel mijn leven gewerkt rond veiligheid en preventie en ben ook programmeur geweest. De cursus paste dus heel goed bij mij."

"Met OKRA leggen we regelmatig huisbezoeken af, als we ons magazine rondbrengen. Op een dag kwam ik bij een man die zich zorgen maakte omdat hij het lidgeld en de activiteiten niet meer kon betalen. Hij bleek op iets verkeerds geklikt te hebben, en was 60.000 euro kwijt. De bank wilde niets terugbetalen, omdat ze vonden dat het zijn eigen fout was. Zijn zoon had hem gezegd dat hij zijn rekeningen niet meer zelf mocht beheren."

"Met de informatie uit de SUM-cursus heb ik toch uitgezocht hoe we geld konden terugkrijgen. Dat lijkt voor een stukje te lukken. De zoon sprak mij daarna aan over verschillende andere mensen die ook slachtoffer waren van online fraude. Die hebben we kunnen doorverwijzen naar de dienst slachtofferhulp van het CAW."

"Ik ben ook bij een man geweest die wel 150.000 euro kwijt was door vriendschapsfraude en chantage. Hij was heel angstig en bleef geloven dat hij die persoon moest betalen. Maar ik heb hem op het hart gedrukt: 'Dat is een vals profiel, daar mag je absoluut niet op ingaan!'"

"We horen echt veel mensen die iets gelijkaardigs hebben meegemaakt. Ouderen zijn tegenwoordig heel goed mee met de digitalisering: ze hebben iPads, smartphones, computers... Voor sommige mensen die het huis niet meer uit kunnen, is dat nog het enige dat ze hebben. Als het dan misgaat, is dat een drama. Mensen schamen zich daar ook over."

"Maar het is zo belangrijk dat mensen zich niet volledig uit het internet terugtrekken. Want dan sluit je je af van de hele wereld."

"Aan mensen die zich onzeker voelen op het internet, zeg ik nu: 'Vertrouw op je gevoel; vind je iets niet pluis, of voelt het angstig aan? Klik gewoon weg. Ze gaan er niet uitkomen en ze gaan je niet opeten, hoor!'"

"Ik ben echt heel blij dat ik de cursus heb gevolgd. Ik denk dat alle ouderenverenigingen hierop zouden moeten inzetten. Het is zo belangrijk vandaag."

"Een samenleving wordt sterker van mensen die nieuwsgierig blijven, kritisch blijven denken en verbonden blijven met anderen."

Een bredere blik op het volwassenenonderwijs

Aan het einde van het vorige schooljaar kreeg **Imène Chabi**, leerkracht in het volwassenenonderwijs, een kaartje van een 70-jarige cursist met de boodschap: "Bedankt om me niet los te laten." Het inspireerde haar om een opiniestuk te schrijven waarin ze het belang aangeeft van het volwassenenonderwijs, namelijk mensen sterker in de samenleving te laten staan. Ook de Vlaamse Ouderenraad is overtuigd van het belang van levenslang leren en ging met haar in gesprek.

Tekst: M.S.

Vertel eens: Hoe ben jij leerkracht geworden? En welke vakken geef je?
"Ik heb Oosterse Talen en Culturen gestudeerd. Na mijn studies heb ik eerst in een andere sector gewerkt. Ik dacht toen nog niet meteen aan een job in het onderwijs. Tot ik via Teach For Belgium de kans kreeg om Nederlands te geven aan jongeren in kwetsbare situaties. Tegelijk volgde ik een educatieve bachelor. Die ervaring heeft veel veranderd: ik merkte dat lesgeven niet alleen draait om kennis overbrengen. Het gaat ook om vertrouwen geven, kansen bieden en leerlingen laten voelen dat ze vooruit kunnen."

"Op dit moment geef ik Arabisch aan het Heilige-Drievuldigheidscollege in Leuven, binnen de richting Moderne Talen. Sinds 2018 geef ik ook Arabisch in het volwassenenonderwijs."

> *"Nieuwsgierigheid heeft geen leeftijd. Leren is van alle tijden.*

Aan welke doelgroep geef je vooral les?
"Mijn cursisten in het volwassenenonderwijs zijn heel verschillend. Iedereen leert Arabisch om een andere reden: bijvoorbeeld voor hun werk, of omdat hun partner Arabische roots heeft. Er zijn ook cursisten die geïnteresseerd zijn in de taal en cultuur, of die het gewoon leuk vinden om iets nieuws te leren. In bijna elke klas is ongeveer 30% van de cursisten gepensioneerd. Daarnaast zijn er ook studenten en mensen die werken."

"Wat ik heel mooi vind, is dat leeftijd in de klas al snel minder belangrijk wordt. Jongere cursisten helpen oudere cursisten bijvoorbeeld met het digitale leerplatform. Oudere cursisten brengen dan weer veel levenservaring mee. Soms begrijpt iemand van zeventig een oefening sneller dan iemand van twintig. Dat maakt de groep heel levendig."

"Mensen die elkaar buiten de klas nooit zouden ontmoeten, zitten hier samen aan tafel. Ze helpen elkaar, luisteren naar elkaar en lachen samen om fouten. Dat is voor mij een van de mooiste dingen aan het volwassenenonderwijs. Je leert mensen niet alleen een taal. Je brengt ook verschillende generaties en mensen met heel verschillende levens samen. En wat mij altijd opnieuw opvalt: nieuwsgierigheid heeft geen leeftijd. Leren is van alle tijden."

In je opiniestuk schrijf je: "Leren op zeventigjarige leeftijd is niet vanzelfsprekend. Het vraagt moed om op latere leeftijd weer leerling te worden." Wat zijn de voornaamste drempels waarmee oudere cursisten te kampen hebben?
"Vaak is niet de leeftijd zelf de grootste drempel. Het is vooral de twijfel aan zichzelf. Zeker in het begin kan het best spannend zijn om opnieuw leerling te worden. Oudere cursisten merken soms dat ze wat meer tijd nodig hebben om nieuwe woorden of grammatica te onthouden. Sommigen zijn ook bang om fouten te maken of hebben het gevoel dat ze niet goed genoeg meekunnen. Ze merken dat jongere klasgenoten de leerstof sneller oppikken. Dat kan hen onzeker maken. Tegelijk hebben oudere cursisten ook veel sterke kanten. Ze brengen kennis en levenservaring mee en zijn vaak erg gemotiveerd. Ook hun doorzettingsvermogen is een grote troef."

> *"Vaak is niet de leeftijd zelf de grootste drempel. Het is vooral de twijfel aan zichzelf.*

"Als leerkracht vind ik het belangrijk om duidelijk te maken dat leren geen wedstrijd is. Ik vergelijk het soms met trainen voor een marathon: je verwacht ook niet dat je na twee trainingen meteen een marathon kunt lopen. Je bouwt stap voor stap op, blijft oefenen en merkt soms pas na een tijdje hoeveel vooruitgang je hebt gemaakt. Met een taal is dat net zo. Iedereen leert op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. De ene heeft wat meer tijd of herhaling nodig dan de andere, en daar is niets mis mee."

"Na een tijdje zie je die onzekerheid vaak afnemen. Cursisten ontdekken welke manier van leren voor hen werkt en dat ze wel degelijk vooruitgaan. Daardoor krijgen ze meer vertrouwen en durven ze meer. Het is zo mooi om te zien hoeveel oudere cursisten nog kunnen bijleren."

In je opiniestuk stel je dat volwassenenonderwijs mensen niet alleen vooruithelpt op de arbeidsmarkt, maar hen ook helpt om sterker te staan in de samenleving.
"Absoluut. Voor mij gaat de waarde van volwassenenonderwijs veel verder dan alleen een certificaat, een nieuwe job of een extra vaardigheid. Neem iemand van 75 die elke week naar de les komt. Die persoon leert natuurlijk een taal, maar ondertussen gebeurt er veel meer: hij of zij traint het geheugen, werkt met een computer, maakt online oefeningen, komt buiten, ontmoet andere mensen en heeft iets om naar uit te kijken. Ik heb liever dat iemand van 75 in een klas zit, oefeningen maakt en tijdens de pauze een praatje slaat, dan dat die persoon avond na avond alleen voor de televisie zit."

"Een taal leren helpt je bovendien om anders naar de wereld te kijken. Je leert om andere culturen en manieren van denken beter te begrijpen. Dat helpt niet alleen om kritischer na te denken, maar ook om meer begrip te krijgen voor anderen. Je ontdekt dat jouw manier van spreken, denken of handelen niet de enige mogelijke is. Een samenleving wordt echt sterker van mensen die nieuwsgierig blijven,

kritisch blijven denken en verbonden blijven met anderen."

Toch bekijken beleidsmakers het volwassenenonderwijs vaak enkel door de bril van het verwerven van competenties, om zo sterker te staan op de arbeidsmarkt. Vlaams minister van Onderwijs Zuhal Demir heeft het volwassenenonderwijs veel sterker op activering gericht. Hierbij worden opleidingen die rechtstreeks voorbereiden op een knelpuntberoep zo goed als gratis, maar voor zogenaamde hobbycursussen zoals Spaans of bloemschikken, werd het inschrijvingsgeld tot drie keer duurder gemaakt. Hoe kijk jij hiernaar?
"Ik begrijp dat de overheid opleidingen die rechtstreeks voorbereiden op een knelpuntberoep extra ondersteunt. Maar alle andere opleidingen worden daardoor bijna automatisch als minder belangrijk gezien, alleen omdat ze niet réchtstreeks naar een job leiden."

"Voor mij betekent activering meer dan mensen naar de arbeidsmarkt leiden. Iemand die opnieuw buitenkomt, mensen ontmoet, digitaal vaardiger wordt, blijft leren en zich meer betrokken voelt bij de samenleving, wordt ook geactiveerd. Alleen op een andere manier."

"Die prijsverhoging heeft bovendien grote gevolgen. Ik had een heel fijne groep cursisten onder wie enkele gepensioneerden en een cursist met een beperking die buiten de les weinig sociale contacten had. Voor hem was die ene avond per week veel meer dan Arabisch leren. Hij kwam altijd vroeg, gewoon om nog even met de anderen te praten. Hij keek daar echt naar uit. Hij leerde iets, maar hij voelde zich ook deel van de groep. Door de hogere inschrijvingskosten kon die cursist met een beperking niet verder. Ook enkele oudere cursisten moesten stoppen omdat verder studeren financieel moeilijk of zelfs onmogelijk werd. Dat vond ik heel pijnlijk."

"Op papier gaat het dan misschien maar om een paar inschrijvingen minder. Maar achter elke inschrijving zit een mens. Iemand die een vaste afspraak in de week verliest, sociaal contact mist, minder mentale uitdaging heeft en een plek kwijtraakt waar hij of zij zich welkom voelt.
Ik heb moeite met een beleid dat de waarde van volwassenenonderwijs vooral afmeet aan wat het economisch oplevert. We hoeven niet te kiezen tussen investeren in werk en investeren in mensen. Beide zijn belangrijk."

> *"We hoeven niet te kiezen tussen investeren in werk en investeren in mensen. Beide zijn belangrijk.*

Door de focus op activering lijkt bovendien het belang van levenslang leren af te nemen eens iemand de arbeidsmarkt heeft verlaten.
"Klopt. Als we leren alleen nog belangrijk vinden wanneer het iemand productiever of inzetbaarder maakt, dan geven we eigenlijk de boodschap dat leren minder waardevol wordt zodra iemand niet meer werkt.
Maar niets is minder waar. "Iemand van 70 of 75 heeft misschien geen nieuwe competentie meer nodig voor zijn cv, maar hij heeft nog altijd een brein dat geprikkeld kan worden, nieuwsgierigheid die gevoed kan worden en behoefte aan sociaal contact."

"We weten bovendien hoe groot de uitdagingen rond vereenzaming, digitalisering en maatschappelijke participatie zijn. Dan vind ik het moeilijk te begrijpen dat we net die plek duurder maken waar mensen elkaar ontmoeten, hun geheugen gebruiken, digitaal oefenen, en betrokken blijven bij de wereld."

"Voor mij zit daar een contradictie in het beleid: enerzijds zeggen we dat mensen actief moeten blijven, dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig moeten functioneren en dat sociale verbondenheid belangrijk is. Anderzijds verhogen we financiële drempels voor vormen van onderwijs die precies daaraan kunnen bijdragen."

Wat zou jij de beleidsmakers willen meegeven?
"Kijk niet enkel naar cijfers en economische meerwaarde, maar wees je ervan bewust dat het telkens om mensen gaat. We moeten ons niet alleen de vraag stellen wat iemand nog nodig heeft om economisch inzetbaar te zijn, maar ook wat iemand nog wil ontdekken, begrijpen of kunnen om actief en kwalitatief ouder te worden."

"Soms zijn moeilijke keuzes nodig, maar die keuzes mogen er niet toe leiden dat net de mensen in de meest kwetsbare omstandigheden als eersten uit de klas verdwijnen.
Als we levenslang leren echt belangrijk vinden, dan moeten we ervoor zorgen dat dit ook écht toegankelijk blijft. Zorg er niet alleen voor dat een opleiding bestaat, maar ook dat mensen deze kunnen betalen, bereiken en volgen zonder onnodige drempels."

"Hou rekening met de draagkracht van mensen met een lager inkomen. Maar ook met praktische drempels zoals een ruim aanbod overdag, een goede bereikbaarheid en ondersteuning wanneer inschrijvingen of leermiddelen steeds digitaler worden."

"Toegankelijkheid is ook iets menselijks. Wie na dertig of veertig jaar opnieuw een klas binnenstapt, moet opnieuw durven leerling zijn: vragen stellen, fouten maken, iets niet meteen begrijpen. Het gevoel krijgen: 'Ik hoor hier ook thuis'."

"Bespaar dus niet op cursussen in het volwassenenonderwijs. Zo snijd je in iemands kansen, contacten en plaats in de samenleving. Wie gelijke kansen predikt moet de toegang tot onderwijs niet moeilijker, maar net gemakkelijker maken."

Dé oudere bestaat niet

Ouderen vormen geen homogene groep. Toch duiken in communicatie nog vaak clichés op over ouder worden. Met de Gouden Blik zetten de Vlaamse Ouderenraad en zes ouderenorganisaties initiatieven in de kijker die ouderen op een genuanceerde en correcte manier voorstellen.

Tijdens de eerste uitreiking van de Gouden Blik Awards werden drie initiatieven bekroond in de categorieën dienstverlening, woord en beeld. Daarover meer in onze volgende editie!

Ook zelf aan de slag? De Vlaamse Ouderenraad en de zes ouderenorganisaties ontwikkelden een handige checklist voor genuanceerde en correcte beeldvorming over ouderen. Een praktische leidraad voor organisaties, communicatiemedewerkers en iedereen die ouderen op een realistische en respectvolle manier in beeld wil brengen.

Download de Gouden Blik Checklist op
www.vlaamse-ouderenraad.be/goudenblik.

actueel

Je vaste afspraak met informatie voor en door ouderen

Al meer dan twintig jaar houden we onze lezers viermaal per jaar op de hoogte van de initiatieven van de Vlaamse Ouderenraad, relevant beleidsnieuws, de Ouderenweek en andere campagnes rond ouderen, inspirerende projecten voor en door ouderen, onderzoek en meer.

Neem vandaag nog een abonnement

Laat je gegevens achter op
www.vlaamse-ouderenraad.be/informatieblad
of bel naar 0471 57 12 68.

Per jaar betaal je slechts 12 euro.

Wie contacteer je met welke vraag?

Heb je als ouderenraad vragen over het groepsabonnement? Wil je bijvoorbeeld een nieuw abonnement toevoegen of wijzigingen aanbrengen aan het huidig groepsabonnement? Neem dan contact op met Karien Delie via karien.delie@vlaamse-ouderenraad.be.

Wil je graag een individueel abonnement of een abonnement voor je gemeentebestuur of bibliotheek afsluiten? Contacteer dan Anneleen Pacquets via anneleen.pacquets@vlaamse-ouderenraad.be.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Emily Verté

REDACTIE
Riet De Haes

EINDREDACTIE
Caroline Beyers, Sara Haegeman, Marc Soubry

INHOUDELIJKE MEDEWERKING
Caroline Beyers, Sabine Craenen, Riet De Haes, Sara Haegeman, Marc Soubry, Emily Verté

LAY-OUT
Eveline Soors

DRUK
Drukkerij Buroform

Vlaamse Ouderenraad

Vlaanderen
verbeelding werkt

Vlaamse Ouderenraad vzw
Prinsenstraat 8-10
1000 Brussel

www.vlaamse-ouderenraad.be